UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Załącznik nr 1

do uchwały nr 66/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Ocena programowa

Profil ogólnoakademicki

Raport samooceny

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Gołębia 24, 31-007 Kraków

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **historia sztuki**

1.Poziom/y studiów: pierwszy i drugi stopień

2.Forma/y studiów: stacjonarne

3.Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek[1]

nauki o sztuce

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Studia pierwszego stopnia

Nazwa dyscypliny wiodącej	**Punkty ECTS**	
	liczba	**%**
Nauki o sztuce	192	97

Studia drugiego stopnia

Nazwa dyscypliny wiodącej	**Punkty ECTS**	
	liczba	**%**
Nauki o sztuce	129	94

[1]Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Studia pierwszego stopnia

L.p.	**Nazwa dyscypliny**	**Punkty ECTS**	
		liczba	%
1.	Ekonomia i finanse	2	1
2.	Nauki o zarządzaniu i jakości	2	1
3.	Nauki prawne	2	1

Studia drugiego stopnia

L.p.	**Nazwa dyscypliny**	**Punkty ECTS**	
		liczba	%
1.	Nauki prawne	1	2
2.	Nauki socjologiczne	5	2
3.	Pedagogika	4	2

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

☐ TAK x **NIE**

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Studia pierwszego stopnia:

Wiedza:	
HSZ_K1_W01	Absolwent zna i rozumie /ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk humanistycznych w systemie nauk oraz ich specyfice przedmiotowej i metodologicznej
HSZ_K1_W02	Absolwent zna i rozumie terminologię nauk humanistycznych
HSZ_K1_W03	Absolwent zna i rozumie /ma uporządkowaną wiedzę ogólną, obejmującą terminologię, teorie i metodologię z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla nauk humanistycznych
HSZ_K1_W04	Absolwent zna i rozumie /ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla nauk humanistycznych
HSZ_K1_W05	Absolwent zna i rozumie /ma podstawową wiedzę o dziedzinach i dyscyplinach naukowych powiązanych z naukami humanistycznymi
HSZ_K1_W06	Absolwent zna i rozumie /ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie nauk humanistycznych
HSZ_K1_W07	Absolwent zna i rozumie /podstawowe metody analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwe dla wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych, w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla nauk humanistycznych
HSZ_K1_W08	Absolwent zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego
HSZ_K1_W09	Absolwent zna i rozumie /ma świadomość kompleksowej natury języka oraz jego złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń
HSZ_K1_W10	Absolwent zna i rozumie /ma podstawową wiedzę o instytucjach kultury i orientację we współczesnym życiu kulturalnym
Umiejętności:	
HSZ_K1_U01	Absolwent potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i sposobów
HSZ_K1_U02	Absolwent potrafi /posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie nauk humanistycznych i pokrewnych nauk historycznych

HSZ_K1_U03	Absolwent potrafi /umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego
HSZ_K1_U04	Absolwent potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla studiowanej dyscypliny w zakresie nauk humanistycznych w typowych sytuacjach profesjonalnych
HSZ_K1_U05	Absolwent potrafi rozpoznać różne rodzaje dzieł sztuki oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym
HSZ_K1_U06	Absolwent potrafi /posiada umiejętność merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków
HSZ_K1_U07	Absolwent potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, w języku polskim i języku obcym
HSZ_K1_U08	Absolwent potrafi /posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych w języku polskim i obcych, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł
HSZ_K1_U09	Absolwent potrafi /posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim i języku obcym, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł
HSZ_K1_U10	Absolwent potrafi /ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
HSZ_K1_U11	Absolwent potrafi /rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie
Kompetencje społeczne:	
HSZ_K1_K01	Absolwent jest gotów do /potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role
HSZ_K1_K02	Absolwent jest gotów do /potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania
HSZ_K1_K03	Absolwent jest gotów do /prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu
HSZ_K1_K04	Absolwent jest gotów do /ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy
HSZ_K1_K05	Absolwent jest gotów do uczestnictwa w życiu kulturalnym, korzystając z różnych mediów i różnych jego form

Studia drugiego stopnia:

Wiedza:	
HSZ_K2_W01	Absolwent zna i rozumie /ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej nauk humanistycznych, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności zawodowej
HSZ_K2_W02	Absolwent zna i rozumie terminologię nauk humanistycznych na poziomie rozszerzonym
HSZ_K2_W03	Absolwent zna i rozumie /ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę, obejmującą terminologię, teorie i metodologię z zakresu historii sztuki i innych nauk historycznych
HSZ_K2_W04	Absolwent zna i rozumie /ma uporządkowaną, pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji, szczegółową wiedzę z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, pokrewnych i uzupełniających dla historii sztuki
HSZ_K2_W05	Absolwent zna i rozumie /ma pogłębioną wiedzę o dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych powiązanych z historią sztuki, pozwalającą na integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin naukowych
HSZ_K2_W06	Absolwent zna i rozumie /ma szczegółową wiedzę o współczesnych dokonaniach, ośrodkach i szkołach badawczych obejmującą wybrane obszary dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, pokrewnych dla historii sztuki
HSZ_K2_W07	Absolwent zna i rozumie zaawansowane metody analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania różnych wytworów kultury, właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie historii sztuki oraz pokrewnych dziedzin nauki i dyscyplin naukowych
HSZ_K2_W08	Absolwent zna i rozumie /podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej
HSZ_K2_W09	Absolwent zna i rozumie /ma pogłębioną wiedzę o kompleksowej naturze języka i historycznej zmienności jego znaczeń
HSZ_K2_W10	Absolwent zna i rozumie /ma podstawową wiedzę o instytucjach kultury i orientację we współczesnym życiu kulturalnym
Umiejętności:	
HSZ_K2_U01	Absolwent potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i inte informacje z wykorzystaniem różnych źródeł oraz formułować na tej po krytyczne sądy
HSZ_K2_U02	Absolwent potrafi /posiada pogłębione umiejętności badawcze, obejmujące analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i konstruowanie narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla historii sztuki

HSZ_K2_U03	Absolwent potrafi /umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową
HSZ_K2_U04	Absolwent potrafi /posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz jej zastosowania w nietypowych sytuacjach profesjonalnych
HSZ_K2_U05	Absolwent potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych rodzajów dzieł sztuki, stosując oryginalne podejścia, uwzględniające nowe osiągnięcia humanistyki, w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego oraz miejsca w procesie historyczno-kulturowym
HSZ_K2_U06	Absolwent potrafi /posiada umiejętność merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań
HSZ_K2_U07	Absolwent potrafi /posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność prezentacji opracowań krytycznych w różnych formach i w różnych mediach
HSZ_K2_U08	Absolwent potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie historii sztuki oraz dziedzin nauki i dyscyplin pokrewnych oraz niespecjalistami, w języku polskim i języku obcym, a także popularyzować wiedzę o humanistyce oraz wytworach kultury i jej instytucjach
HSZ_K2_U09	Absolwent potrafi /posiada pogłębioną umiejętność przygotowania różnych prac pisemnych w języku polskim i języku obcym uznawanym za podstawowy dla dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla historii sztuki
HSZ_K2_U10	Absolwent potrafi /posiada pogłębioną umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim i języku obcym, w zakresie historii sztuki lub w obszarze leżącym na pograniczu różnych dyscyplin naukowych
HSZ_K2_U11	Absolwent potrafi /ma umiejętności językowe w zakresie historii sztuki zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
Kompetencje społeczne:	
HSZ_K2_K01	Absolwent jest gotów do /rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób
HSZ_K2_K02	Absolwent jest gotów do /potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role
HSZ_K2_K03	Absolwent jest gotów do /potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania
HSZ_K2_K04	Absolwent jest gotów do /prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu

HSZ_K2_K05	Absolwent jest gotów do /aktywnie uczestniczy w działaniach na rzecz zachowania światowego dziedzictwa kulturowego
HSZ_K2_K06	Absolwent jest gotów do /systematycznie uczestniczy w życiu kulturalnym, interesuje się aktualnymi wydarzeniami kulturalnymi, nowatorskimi formami wyrazu artystycznego, nowymi zjawiskami w sztuce
HSZ_K2_K07	Absolwent jest gotów do /potrafi współdziałać przy przygotowaniu i organizacji wystaw różnego typu

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Marek Walczak	Prof. dr hab., Dyrektor
Mateusz Grzęda	Dr, Zastępca dyrektora ds. studenckich
Urszula Bęczkowska	Dr, Pełnomocnik Dziekana ds. ewaluacji jakości kształcenia
Magdalena Garnczarska	Dr, koordynator procesu akredytacji w Instytucie Historii Sztuki UJ

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów 4

Prezentacja uczelni 12

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim 13

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się 13

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się 19

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie 27

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry 33

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie 34

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku 40

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku 43

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia 46

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach 53

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów 54

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów 59

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Jagielloński jest najstarszą polską publiczną uczelnią, należy do najważniejszych i największych uczelni w Polsce. W strukturze uczelni znajduje się 16 wydziałów, w tym 3 wydziały wyodrębnione w Collegium Medicum. Podstawowymi dokumentami regulującymi funkcjonowanie uczelni jest Statut Uniwersytetu Jagiellońskiego uchwalony przez Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego w dniu 29 maja 2019 roku, a w zakresie prowadzenia studiów – Regulamin studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich (tekst jednolity Załącznik do uchwały nr 25/IV/2022 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 27 kwietnia 2022 r.). W roku 2019 Uniwersytet Jagielloński został beneficjentem programu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza". Sam zaś Instytut Historii Sztuki, stanowiący część Wydziału Historycznego, jest najstarszą placówką akademicką tego typu w Polsce. Jego początki sięgają założonej w roku 1882 Katedry Historii Sztuki UJ. Od 1956 roku istnieje jako Instytut Historii Sztuki, początkowo w strukturze Wydziału Filozoficznego, a obecnie Wydziału Historycznego.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1. Koncepcja kształcenia a misja i główne cele strategiczne uczelni

Koncepcja i cele kształcenia w Instytucie Historii Sztuki są zbieżne ze strategią i misją Uniwersytetu Jagiellońskiego sformułowaną w „Strategii Rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 2021–2030" (Uchwała nr 71/VI/2021 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie: przyjęcia Strategii Rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego na lata 2021–2030) oraz Strategią rozwoju Wydziału Historycznego UJ do roku 2025 (Uchwała Rady Naukowej Wydziału Historycznego UJ z dn. 16 grudnia 2022 r.) Podstawowymi celami strategicznymi wyznaczonymi przez uczelnię są: prowadzenie badań naukowych na najwyższym poziomie, w tym badań interdyscyplinarnych i międzydziedzinowych, najwyższej jakości kształcenie oraz przygotowanie do aktywności badawczej i dydaktycznej najbardziej uzdolnionych doktorantów z kraju i zagranicy, tworzenie programów kształcenia i nowych modeli dydaktycznych zorientowanych na interdyscyplinarność i integrację z prowadzeniem badań z wykorzystaniem najlepszych praktyk, innowacji dydaktycznych i wyników badań naukowych, zwiększenie konkurencyjności absolwentów na rynku pracy poprzez współpracę z pracodawcami i z absolwentami UJ, wsparcie procesów umiędzynarodowienia, stworzenie zintegrowanego, paneuropejskiego kampusu uniwersyteckiego w ramach Una Europa, wspomaganie rozwoju zawodowego pracowników, w oparciu o obiektywne kryteria oceny, zindywidualizowane podejście i dywersyfikację ścieżek kariery oraz doskonalenie jakości zarządzania Uniwersytetem.

Podstawowymi celami strategicznymi wyznaczonymi przez Wydział Historyczny UJ są: prowadzenie badań naukowych na najwyższym poziomie (poprzez rozwijanie aktywnej i kompetentnej kadry naukowej oraz organizowanie na UJ ożywionej współpracy naukowej w wymiarze krajowym i międzynarodowym), prowadzenie najwyższej jakości kształcenia (poprzez doskonalenie procesu kształcenia i poprawę jego warunków, a także zwiększanie operacyjności absolwentów na rynku pracy) oraz silna obecność w środowisku społecznym (poprzez rozwijanie współpracy z instytucjami z otoczenia społecznego oraz wprowadzanie nowych form oddziaływania na otoczenie społeczne).

W związku z powyższymi celami strategicznymi kształcenia podczas studiów pierwszego stopnia, studenci poznają zagadnienia teoretyczne, podstawy metodologii historii sztuki, przyswajają sobie tajniki ikonografii oraz technik artystycznych. Poznają dzieje historii sztuki od starożytności po wiek XXI, zagadnienia ochrony dziedzictwa, podstawy muzealnictwa oraz krytyki artystycznej. Taki charakter kształcenia zapewnia absolwentom studiów pierwszego stopnia solidne podstawy do pracy nad samodzielnością badawczą - tę wydatnie pomagają rozwijać studia drugiego stopnia. Program studiów drugiego stopnia na kierunku historia sztuki realizowany jest w dwóch ścieżkach, w ramach których studenci wybierają kierunkowe seminarium oraz zajęcia uzupełniające, zgodne z ich profilem. Student wybiera ścieżkę już na I roku i realizuje ją przez 4 semestry. Pierwsza ścieżka to wariant ogólny. W jej ramach studenci zapoznają się z zagadnieniami z zakresu metodologii historii sztuki, dziejów myśli o sztuce, edukacji artystycznej w szkole czy współczesnej kultury wizualnej. Druga ścieżka natomiast jest wariantem kuratorskim. Możliwość wyboru jednej ze ścieżek ułatwia indywidualne, zgodne z zainteresowaniami, kształtowanie ścieżki rozwoju i kariery zawodowej późniejszych absolwentów kierunku. W ramach wariantu ogólnego studenci mają możliwość pogłębienia wiedzy z historii sztuki, nabywają zaawansowaną wiedzę z zakresu teorii i metodologii historii sztuki oraz zapoznają się z zagadnieniami związanymi z wiedzą o dziedzictwie. W ramach specjalizacji kuratorskiej studenci zgłębiają zagadnienia dotyczące krytyki artystycznej, wystawiennictwa i modeli kuratorskich. Praca magisterska na seminarium kuratorskim łączy się z przygotowaniem scenariusza własnej wystawy. Niejednokrotnie magistranci realizują swe pomysły wystawiennicze dzięki współpracy z galeriami i muzeami z całej Polski. Tak też obie ścieżki stwarzają studiującym warunki do odnalezienia się na zróżnicowanym rynku pracy związanym z szeroko rozumianą sztuką i kulturą.

Absolwenci studiów pierwszego stopnia na kierunku historia sztuki są dobrze zorientowani w terminologii i podstawowych procedurach badawczych z zakresu historii sztuki, posiadają umiejętności pozwalające na samodzielne opisywanie, analizowanie i interpretowanie dzieł sztuki z zastosowaniem metod właściwych dyscyplinie. Potrafią ponadto wyszukiwać, weryfikować i selekcjonować informacje użyteczne do pracy z dziełem sztuki. Absolwenci studiów drugiego stopnia są przygotowani do krytycznego analizowania i interpretowania dzieł sztuki z zastosowaniem zróżnicowanej metodologii, uwzględniającej nowe osiągnięcia humanistyki. Potrafią również rozwiązywać bardziej złożone problemy badawcze, dokonywać analizy i syntezy idei oraz poglądów innych badaczy, a także formułować własne, merytorycznie uargumentowane sądy.

Formą docenienia wysokiego poziomu prac magisterskich jest Nagroda im. prof. Mariana Sokołowskiego. Została ona ustanowiona w 2013 roku przez Instytut Historii Sztuki UJ wraz z Instytutem Historii Sztuki i Kultury UPJPII, Collegium Artium (partner w latach 2013–2015) oraz krakowskim oddziałem Stowarzyszenia Historyków Sztuki, w celu wyróżnienia najlepszej pracy magisterskiej z zakresu historii sztuki napisanej i obronionej na Uniwersytecie Jagiellońskim albo Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. W 2017 roku do Kapituły konkursu weszli także Dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie oraz Fundacja Wspierania Kultury IRSA.

Instytut nadto wspomaga poszerzanie horyzontów osób studiujących. W tym celu rozwija współpracę z uczelniami zagranicznymi – w ramach programu Erasmus+ i NAWA – oraz krajowymi – w ramach programu MOST. Możliwy jest także udział w programie Erasmus+ Praktyki, polegający na odbyciu praktyk w zagranicznej instytucji np. placówce naukowo-badawczej, muzeum, galerii, bibliotece. Dodatkowo na III roku studiów pierwszego stopnia odbywa się obowiązkowa terenowa praktyka inwentaryzacyjna, podczas której studenci nabywają umiejętności pracy z zabytkiem (rozpoznanie zabytku, wykonanie dokumentacji opisowej i zdjęciowej, wykonanie kart inwentarzowych). Władze Instytutu dokładają wszelkich starań, aby co roku praktyka odbywała się w innym miejscu. Instytut wspiera również działalność Koła Naukowego Studentów Historii Sztuki, które jest najstarszym kołem naukowym w Wydziale Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, sięgającym swymi początkami czasów Stanisława Wyspiańskiego, obecnego patrona. Zostało założone w 1887 roku jako Kółko Estetyków. Aktualnie jest jedną z prężniej działających organizacji, wspierających aktywność naukową studentów. W ramach działań poszczególnych sekcji odbywają się liczne wyjścia na wystawy, spotkania z kuratorami, artystami i osobami ze świata sztuki; ogólnopolskie konferencje naukowe, objazdy międzynarodowe oraz krajowe, happeningi, a także działania integracyjne.

Poprzez między innymi te sposoby w Instytucie Historii Sztuki realizowane są główne cele strategiczne Uniwersytetu Jagiellońskiego: przygotowanie studiujących do podjęcia aktywności badawczej tak w ramach uniwersyteckich, jak i instytucji kultury.

2. Związek kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową

Główne kierunki badań naukowych w jednostce:

- Badania nad sztuką późnoantyczną, wczesnochrześcijańską, bizantyńską w basenie Morza Śródziemnego.
- Badania nad sztuką pobizantyńską na terenie Europy i Polski.
- Badania nad sztuką średniowieczną w Europie i Polsce: a) badania nad architekturą i rzeźbą wczesnośredniowieczną; b) badania nad ikonografią średniowieczną; c) studia nad portretem; d) badania architektury gotyckiej w Europie; e) badania średniowiecznego rzemiosła artystycznego; f) badania nad malarstwem witrażowym; g) badania nad kulturą artystyczną Krakowa w średniowieczu w kontekście porównawczym; h) badania nad ikonografią Jagiellonów i funkcjami propagandowymi sztuki na dworach władców tej dynastii; i) badania nad topografią sakralna zespołów klasztornych w Polsce.

- Badania nad sztuką nowożytną na terenie Europy i Polski: a) badania nad architekturą renesansową w Polsce; b) badania nad europejskim malarstwem renesansowym; b) badania nad architekturą, programami treściowymi i ikonografią barokową; c) studia nad ikonografią malarstwa nowożytnego; d) studia nad sztuką na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej; e) badania nad europejską i polską rzeźbą barokową i rokokową; f) studia nad nowożytną ornamentyką i grafiką ornamentalną; g) studia nad nowożytną architekturą rezydencjonalną w Polsce; h) badania nad teorią architektury nowożytnej w Polsce w kontekście europejskim; i) studia nad nowożytnym rzemiosłem artystycznym; j) badania nad europejską grafiką reprodukcyjną i ornamentalną i jej wpływ na sztukę polską.

- Badania nad sztuką od XIX do XXI wieku: a) badania nad sztuką francuską XIX wieku; b) badania nad malarstwem akademickim w Europie; c) badania nad architekturą sakralną i świecką w XIX wieku; d) badania nad sztuką i architekturą Krakowa; e) badania nad witrażownictwem polskim w XIX i 1. poł. XX wieku; f) badania nad programami treściowymi, funkcjami propagandowymi i ikonografią XIX-wiecznej sztuki świeckiej; g) badania nad architekturą modernizmu; h) badania współczesnej kultury wizualnej.

- Studia nad metodologią historii sztuki w szerokim kontekście kulturowym.

Wszyscy pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzą nie tylko zajęcia o charakterze wykładów kursowych, ale w każdym roku akademickim przedkładana jest oferta wykładów monograficznych, wykładów konwersatoryjnych, czy konwersatoriów, podczas których przekazywana jest studentom wiedza oparta na badaniach prowadzonych przez pracowników. Ponadto studenci biorą udział w pracach inwentaryzacyjnych i badawczych realizowanych w ramach grantów (np. inwentaryzacja zabytków w klasztorach na terenie Polski, inwentaryzacja dzieł sztuki na kresach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej, udział w wykopaliskach architektury wczesnopiastowskiej).

W Instytucie są rozwijane rzadkie specjalności badawcze, takie jak historia architektury wczesnośredniowiecznej czy historia sztuki bizantyńskiej i pobizantyńskiej w Europie i w Polsce. Szczególnie intensywnie rozwija się (również w wymiarze dydaktycznym) specjalność związana z kuratorstwem sztuki współczesnej. Wyjątkowe miejsce w badaniach Instytutu zajmują prace związane z inwentaryzacją zabytków sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej (na obszarach dzisiejszej Ukrainy). Na podstawie zgromadzonych materiałów wydano inwentarz topograficzny pod nazwą *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej* pod redakcją prof. dra hab. Jana Ostrowskiego. W ramach części I dotyczącej województwa ruskiego opublikowano 23 tomy w ramach inwentarza topograficznego: *Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego* pod redakcją prof. Jana K. Ostrowskiego, opublikowane przez Międzynarodowe Centrum Kultury. Wymiernym efektem akcji inwentaryzacyjnej jest wykształcenie znacznej grupy historyków sztuki o wysokich umiejętnościach praktycznych, którymi powinien się odznaczać badacz sztuki w terenie. Świadectwem tych umiejętności są liczne prace magisterskie i doktorskie poświęcone szczególnie ważnym inwentaryzowanym zabytkom. Jednocześnie prowadzone są prace inwentaryzacyjne przy dziełach sztuki znajdujących się w kolekcjach klasztorów krakowskich. Nasi absolwenci są poszukiwanymi specjalistami na rynku pracy ze względu na wszechstronność, jaką zapewniają nasze studia.

W ostatnich latach intensywnie rozwijane są również prace badawcze związane z inwentaryzacją i opracowaniem naukowym witraży. Badania prowadzone przez pracowników naukowo-dydaktycznych Instytutu, we współpracy z innymi instytucjami naukowymi przebiegają dwutorowo: dotyczą witraży średniowiecznych oraz tych powstałych w latach 1800–1945. W ramach projektu „Korpus witraży średniowiecznych" opracowywane są obecnie dwa tomy: I tom. Malarstwo witrażowe południowej Polski: Małopolska, Ziemia Przemyska, Śląsk; II tom. Malarstwo witrażowe północnej Polski: Pomorze Zachodnie, Wielkopolska, Mazowsze (a także Pomorze Wschodnie i Kujawy – część ta zostanie opracowana w kolejnych latach). W ramach projektu „Korpus witraży z lat 1800-1945" wydano pięć tomów poświęconych witrażom w kościołach rzymskokatolickich metropolii krakowskiej i przemyskiej, a przygotowywane są dwa tomy poświęcone witrażom w kościołach rzymskokatolickich archidiecezji

katowickiej i diecezji gliwickiej. Wszystkie prowadzone w Instytucie badania nad witrażami stanowią część międzynarodowego przedsięwzięcia pod auspicjami Corpus Vitrearum, ogólnoświatowej organizacji zajmującej się badaniami nad malarstwem witrażowym.

Ważnym aspektem działań Instytutu są międzynarodowe konferencje organizowane samodzielnie i we współpracy z innymi ośrodkami i instytucjami zajmującymi się badaniami nad sztuką i kulturą, jak i wystawy fotografii czy pokazy dzieł sztuki. Należy również podkreślić, że w ostatnich pięciu latach pracownicy Instytutu uzyskali istotne granty (m.in.: *Cyfrowa historia sztuki*, prof. dr hab. Piotr Krasny; *Dziedzictwo sakralne archidiecezji lwowskiej – inwentaryzacja ostatniego fragmentu historycznego obszaru archidiecezji lwowskiej*, dr Agata Dworzak; Korpus witraży z lat 1800–1945 w kościołach rzymskokatolickich archidiecezji katowickiej i diecezji gliwickiej, prof. dr hab. Wojciech Bałus; *Inwentaryzacja zabytków sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej. Województwo podolskie – część "galicyjska"*, dr Agata Dworzak; *Średniowieczne fazy budowy kościoła dominikańskiego p.w. św. Jakuba w Sandomierzu (od 1226 r. do XIV wieku)*, mgr Justyna Kamińska; W*ykonanie modeli komputerowych kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Krakowie obrazujących najważniejsze etapy jego powstawania (od ok. 1320-do czasów współczesnych)*, prof. dr hab. Marek Walczak). Dowodzą wysokiej jakości prowadzonej w Instytucie działalności naukowej, a przy tym znajdują odzwierciedlenie we wspomnianych wyżej zajęciach fakultatywnych, częstokroć powiązanych tematycznie z badaniami prowadzonymi w Instytucie. Efektem działalności naukowej są też liczne publikacje, które nierzadko stają się także ważną pomocą dla studentów przygotowujących się do egzaminów, by tylko wspomnieć o seriach wydawniczych *Klasycy teorii i historii sztuki* pod red. prof. Wojciecha Bałusa, *Studia z historii sztuki dawnej Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego i Muzeum Narodowego w Krakowie* pod red. prof. Marka Walczaka, czy szczególnie zasłużonej i ukazującej się od 1999 roku *Ars Vetus et Nova* pod red. prof. Wojciecha Bałusa. Ponadto Instytut wydaje czasopismo o zasięgu ogólnokrajowym „Modus. Prace z historii sztuki". Na jego łamach ukazują się również artykuły naukowe studentów i doktorantów.

Załączniki: Spis wykładów monograficznych i konwersatoryjnych; Spis głównych osiągnięć.

3. Koncepcja kształcenia a potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy

Kierunek odpowiada na wyzwania nowoczesnego społeczeństwa, w którym olbrzymią rolę odgrywa komunikacja społeczna poprzez szeroko rozumianą kulturę wizualną. Kształtowanie kompetencji miękkich podczas studiów z historii sztuki ukierunkowanych na pracę zespołową, komunikację interpersonalną, umiejętność abstrakcyjnego myślenia, analizę i kojarzenie pozornie odległych od siebie faktów sprawiają, że absolwent historii sztuki staje się pożądanym pracownikiem nawet w instytucjach pozornie niezwiązanych bezpośrednio z działalnością historyczno-artystyczną. Tego rodzaju kompetencje studenci nabywają już od I roku studiów pierwszego stopnia, uczestnicząc w ćwiczeniach z bibliografii i ze Wstępu do historii sztuki, a na kolejnych latach rozwijają na proseminariach i seminariach. Ważnym elementem tych zajęć jest dyskusja nad prezentowanymi w ich czasie pracami pisemnymi, prowadząca do wspólnego analizowania dyskutowanego problemu, poszukiwania najlepszych rozwiązań bądź stawiania odpowiednich pytań. W Polsce ujawniła się ostatnio duża luka pokoleniowa w kadrach muzealnych i związanych z ochroną zabytków, wzmagana dodatkowo przez otwieranie nowych licznych muzeów i intensyfikowanie działań w zakresie opieki nad zabytkami, dziedzictwem artystycznym przez instytucje samorządowe. Ważnym wyzwaniem jest więc wypełnienie tej luki możliwie wszechstronnie wykształconymi specjalistami. Dużym polem dla pracy historyków sztuki jest także rozwijający się handel antykwaryczny, który wymaga kompetentnych i właściwie uformowanych znawców sztuki. Wiedza o kulturze artystycznej jest obowiązkowym przedmiotem w liceach ogólnokształcących, sporo osób wybiera także historię sztuki jako przedmiot maturalny. Niezbędne jest więc kształcenie kompetentnych nauczycieli do przekazywania wiedzy z historii sztuki. Duża ilość absolwentów historii sztuki jest zatrudniana w różnorodnych firmach na stanowiskach wymagających indywidualnej aktywności i twórczego myślenia.

Instytut utrzymuje kontakt z otoczeniem społeczno-gospodarczym także za sprawą współpracy z różnymi instytucjami kultury i nauki oraz funkcjonującej przy nim Rady Interesariuszy Zewnętrznych.

Tradycyjnymi miejscami, z którymi instytut podejmuje współpracę na niwie naukowej i dydaktycznej są Zamek Królewski na Wawelu oraz Muzeum Narodowe w Krakowie. W obu tych placówkach często prowadzone są dodatkowe zajęcia dydaktyczne z udziałem ich pracowników naukowych, obie instytucje udostępniają również swoje zbiory i archiwa studentom podczas badań wykonywanych przez nich do prac seminaryjnych i dyplomowych. Proces kształcenia oraz program studiów konsultowany jest z instytutową Radą Interesariuszy Zewnętrznych, w której skład wchodzą: dr hab. Józef Grabski, Dyrektor IRSA (Międzynarodowego Instytutu Badań nad Sztuką), Ewa Łączyńska-Widz, Dyrektor Biura Wystaw Artystycznych w Tarnowie, Paweł Orkisz, Zastępca dyrektora Zamku Królewskiego na Wawelu ds. Procesów Zarządzania i Organizacji, Jerzy Różycki, Prezes Zarządu iMEDIUS Agencja reklamowa, Marek Świca, dyrektor Muzeum Fotografii w Krakowie.

Ponadto kontakt z otoczeniem społeczno-gospodarczym utrzymywany jest za pośrednictwem Rady Interesariuszy Zewnętrznych Wydziału Historycznego UJ, w skład której wchodzą szkoły średnie, muzea oraz inne instytucje kultury (w tym m.in. Zamek Królewski na Wawelu, Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Krakowa).

4. Sylwetka absolwenta

Dzięki przyjętemu programowi nauczania **absolwent studiów pierwszego stopnia** ma wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk humanistycznych w systemie nauk oraz ich specyfice przedmiotowej i metodologicznej, zna i rozumie terminologię nauk humanistycznych, a także metody analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwe dla wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych. Nadto rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz ma podstawową wiedzę o instytucjach kultury i orientację we współczesnym życiu kulturalnym.

Jeśli zaś chodzi o umiejętności, absolwent potrafi samodzielnie wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informacje pochodzące z różnych źródeł. Posiada przy tym rozbudowane umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, co umożliwia rozwiązywanie problemów w zakresie nauk humanistycznych i pokrewnych nauk historycznych. W związku z tym też potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla studiowanej dyscypliny, umie również rozpoznać różne rodzaje dzieł sztuki oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym. Nadto posiada umiejętność merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem poglądów innych autorów, oraz formułowania wniosków, a także przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim i języku obcym. Potrafi również przygotowywać typowe prace pisemne – dotyczące zagadnień szczegółowych – w języku polskim, wykorzystując przy tym podstawowe ujęcia teoretyczne, a także różne źródła. Absolwent ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Absolwent jest gotów współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role, jak i odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania. Jest też gotów wziąć odpowiedzialność za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, oraz do uczestnictwa w życiu kulturalnym. Studia z historii sztuki w Instytucie dają podstawy do dalszego rozwoju, który umożliwiałby pracę przede wszystkim w instytucjach kultury, jak na przykład muzea i galerie sztuki, urzędy konserwatorskie, placówki zajmujące się dokumentacją zabytków sztuki, wydziały kultury administracji państwowej i samorządowej oraz domy kultury.

Absolwent studiów drugiego stopnia ma pogłębioną wiedzę na temat specyfiki przedmiotowej i metodologicznej nauk humanistycznych, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności zawodowej, zna i rozumie terminologię nauk humanistycznych na poziomie rozszerzonym, ma także uporządkowaną, pogłębioną wiedzę, obejmującą terminologię, teorie i

metodologię z zakresu historii sztuki i innych nauk historycznych, jak również dotyczącą dziedzin nauki i dyscyplin naukowych powiązanych z historią sztuki, co umożliwia integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin naukowych. Posiada wiedzę szczegółową o współczesnych dokonaniach, ośrodkach i szkołach badawczych obejmującą wybrane obszary dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, pokrewnych dla historii sztuki, a także zna i rozumie zaawansowane metody analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania różnych wytworów kultury, właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie historii sztuki oraz pokrewnych dziedzin nauki i dyscyplin naukowych.

Pod względem umiejętności absolwent potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych rodzajów dzieł sztuki, stosując oryginalne podejścia, uwzględniające nowe osiągnięcia humanistyki, w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego oraz miejsca w procesie historyczno-kulturowym. Posiada też umiejętność merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków, a także tworzenia syntetycznych podsumowań, jak również umie formułować opinie krytyczne o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia. Jego umiejętności z zakresu przygotowania różnych prac pisemnych w języku polskim, a wystąpień ustnych, w języku polskim i języku obcym, w zakresie historii sztuki lub w obszarze leżącym na pograniczu różnych dyscyplin naukowych, są zaawansowane. Absolwent ma także umiejętności językowe w zakresie historii sztuki zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Z kolei nacisk na doskonalenie w toku studiów tzw. kompetencji miękkich skutkuje tym, że absolwent jest gotów współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role, jak i odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania. Co zaś szczególnie istotne w kontekście historii sztuki, jest gotów również do wzięcia odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, oraz do uczestnictwa w życiu kulturalnym. Potrafi również współdziałać przy przygotowaniu i organizacji wystaw różnego typu. Studia z historii sztuki w Instytucie dają podstawy do ubiegania się o pracę tak w instytucjach kultury – jak muzea i galerie sztuki, urzędy konserwatorskie, placówki zajmujące się dokumentacją zabytków sztuki, wydziały kultury administracji państwowej i samorządowej, domy kultury – a także w mediach, domach aukcyjnych i handlu antykwarycznym, jak i generalnie w przedsiębiorstwach i firmach, które potrzebują osób przygotowanych do samodzielnego rozwiązywania problemów, a nadto posiadających zaawansowane umiejętności posługiwania się językiem – w mowie i piśmie – oraz z wszechstronnym i gruntownym wykształceniem humanistycznym.

Na podstawie wyników badania Monitorowanie Losów Absolwentów UJ można wskazać, iż potencjalne miejsca zatrudnienia absolwentów ocenianego kierunku mogą stanowić firmy lub instytucje, które współpracują między innymi z Biurem Karier: prowadzą szkolenia oraz warsztaty, zamieszczają na stronie Biura Karier oferty pracy, a także uczestniczą w organizowanych przez Biuro Targach Pracy. Badanie Monitorowanie Losów Absolwentów UJ obejmuje m.in. kierunek historia sztuki. Poniżej przedstawiamy dane tylko dla absolwentów studiów drugiego stopnia (brak zwrotów ankiet bądź wycofanie się z ankiety w zakresie pytań dotyczących sytuacji na rynku pracy dla absolwentów studiów pierwszego stopnia).

Badani deklarują pracę w branży związanej ze sztuką i kulturą (2) oraz IT (1). Wszyscy badani absolwenci pracują w niepełnym wymiarze czasu na terenie Polski. Respondenci nie udzielili odpowiedzi na pytanie o wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce oraz powiązanie pracy z kierunkiem.

Załączniki: ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów

5. Cechy wyróżniające koncepcji kształcenia

Koncepcja kształcenia w Instytucie jest zgodna z powszechnie przyjętymi w Polsce wzorcami kształcenia w zakresie historii sztuki, a jej zasady opracowane zostały około roku 2000 podczas pierwszych ogólnokrajowych dyskusji dotyczących akredytacji i były później dyskutowane podczas krajowych spotkań dyrektorów instytutów historii sztuki. Tym co wyróżnia Instytut Historii Sztuki UJ na tle innych placówek tego rodzaju z Polsce są:

1. Tradycja inwentaryzatorska, podtrzymywana na ćwiczeniach ze *Wstępu do historii sztuki* dla I roku, a także w czasie praktyk studenckich dla 3 roku studiów I stopnia;

2. Tradycja interdyscyplinarnych badań nad sztuką wczesnopiastowską i romańską;

3. Tradycja badań nad sztuką bizantyńską i pobizantyńską;

4. Specjalizacja kuratorska na studiach drugiego stopnia, która daje studiującym możliwość szczegółowego poznania problematyki związanej z muzealnictwem i wystawiennictwem i już na etapie studiów pozwala zmierzyć się z praktycznymi wyzwaniami, jakie wiążą się z działalnością kuratora, przygotowując tym samym do pracy w muzeum lub galerii.

6. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się

Do kluczowych efektów uczenia się na pierwszym stopniu studiów na kierunku historia sztuki można zaliczyć umiejętności formułowania merytorycznych, uargumentowanych naukowo wypowiedzi ustnych i pisemnych dotyczących sztuki w jej różnych aspektach. Są one ćwiczone zarówno na objazdach zabytkoznawczych (po historycznej Małopolsce, Dolnym Śląsku oraz łączonym wyjeździe do Łodzi i Warszawy) jak również na proseminariach i seminariach. Równie istotnym efektem jest umiejętność przeprowadzania krytycznej analizy i interpretacji dzieła sztuki za pomocą stosownych dla historii sztuki i pokrewnych jej nauk humanistycznych metod badawczych i przy wykorzystaniu właściwych im pojęć. Ta umiejętność rozwijana jest za sprawą szerokiej palety zajęć, takich jak: paramentyka (dawniej liturgika), nauki pomocnicze historii, filozoficzne podstawy badań nad sztuką, podstawy krytyki artystycznej.

Do kluczowych efektów uczenia się na drugim stopniu studiów tego kierunku zaliczyć można z kolei umiejętność analizowania, selekcjonowania i wartościowania informacji pochodzących z różnych źródeł i na tej podstawie formułowania sądów krytycznych dotyczących sztuki. Tego rodzaju umiejętności są nabywane w czasie takich zajęć jak: Dzieje myśli o sztuce, metodologia historii sztuki, seminaria poboczne i magisterskie i wiele innych. Istotna jest również nabywana w czasie studiów szczegółowa wiedza o współczesnych dokonaniach naukowych w zakresie historii sztuki i nauk pokrewnych oraz pogłębiona wiedza na temat rozmaitych procedur badawczych stosowanych we współczesnej historii sztuki i naukach historycznych. Nabywaniu tego rodzaju kompetencji sprzyja uczestnictwo w zajęciach poświęconych metodologii oraz wykładach monograficznych o urozmaiconej tematyce.

Załączniki: raport_matryce_efektów_HSZ_22-23_1S; raport_matryce_efektów_HSZ_22-23_2S.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

1. Kluczowe treści kształcenia

Kluczowe treści programu studiów pierwszego i drugiego stopnia w pełni odpowiadają specyfice dyscypliny nauki o sztuce z zakresie historii sztuki oraz uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki badań historyczno- artystycznych, jak również wyniki działalności naukowej Instytutu.

Program studiów pierwszego stopnia na kierunku historia sztuki realizowany jest jako, obejmujący zagadnienia przekrojowe i specjalistyczne w zakresie kolejnych epok historycznych w sztuce: sztuki antycznej i wczesnochrześcijańskiej, sztuki bizantyńskiej, sztuki średniowiecznej, sztuki nowożytnej, sztuki nowoczesnej, sztuki współczesnej (XX i XXI wieku), a także podstawy krytyki artystycznej, wiedzy na temat funkcjonowania rynku sztuki i antykwarycznego, zarządzania obiektami zabytkowymi oraz prawnych aspektów ochrony dziedzictwa intelektualnego i praw autorskich. Program studiów nie przewiduje na tym etapie specjalizacji kształcenia poprzez wybór ścieżek.

W trakcie studiów pierwszego stopnia studenci nabywają przede wszystkim podstawowe umiejętności potrzebne do podjęcia badań nad dziełem sztuki, opanowują wiedzę z zakresu kolejnych epok historycznych w sztuce oraz uczą się analizy i interpretacji dzieła sztuki i poprawnego konstruowania prac pisemnych o charakterze naukowym. Proces ten dokonuje się przy wykorzystaniu doświadczenia naukowego i wyników badań pracowników Instytutu, których specjalizacje pokrywają się z kanonem wiedzy o rozwoju i przemianach sztuki europejskiej, od późnego antyku po czasy współczesne. W trakcie ćwiczeń często omawiane są dzieła będące przedmiotem badań pracowników lub takie, które w sposób bezpośredni wiążą się z ich specjalizacją naukową i tematyką podejmowaną przez nich w pracy badawczej. Do wykładów dotyczących epok w historii sztuki wybierani są ci wykładowcy, których specjalizacja naukowa pokrywa się z dyskutowanym okresem. Ponadto tematy prac etapowych i dyplomowych korespondują z zainteresowaniami badawczymi osób prowadzących zajęcia (np. obroniona ostatnio u prof. dr. hab. Małgorzaty Smorąg-Różyckiej praca licencjacka poświęcona ikonie Matki Boskiej Hodegetrii z prorokami w muzeum w Sanoku, która stała się podstawą artykułu naukowego przyjętego do druku w czasopiśmie „Modus"). Warto nadmienić, że wiedza studentów jest też wzbogacana wykładami monograficznymi, których zmieniająca się rokrocznie tematyka wynika z aktualnie prowadzonych badań i zainteresowań naukowych prowadzących (zob. załącznik: Spis wykładów monograficznych i konwersatoryjnych).

W ramach studiów pierwszego stopnia studenci odbywają także rozszerzony lektorat języka łacińskiego (120 godz.) i lektorat języka nowożytnego obcego (120 godz.). Lektorat języka łacińskiego został opracowany specjalnie na potrzeby historii sztuki. W związku z tym uwzględnia on ważne dla dyscypliny teksty źródłowe z uwzględnieniem specjalistycznego słownictwa. Lektorat języka nowożytnego obcego ukierunkowany jest natomiast na umiejętności praktyczne w zakresie sprawnej komunikacji i prezentowania treści w mowie i piśmie.

Program studiów drugiego stopnia na kierunku historia sztuki realizowany jest w dwóch ścieżkach, o czym była już mowa w kryterium I, są to wariant ogólny i ścieżka kuratorska. Nie istnieją żadne warunki wstępne określające realizację ścieżki. Jej wybór zależy tylko i wyłącznie od studenta. Studenci ścieżki ogólnej realizują program studiów zaliczając zajęcia podzielone na 4 moduły: Moduł 1: Teoria i metodologia badań nad sztuką; Moduł 2: Wiedza o kulturze i dziedzictwie; Moduł 3: Moduł dyplomowy, Moduł 4: Moduł inne, natomiast studenci, którzy wybrali specjalizację kuratorską realizują program składający się z wymienionych 4 modułów oraz modułu kuratorskiego.

W trakcie studiów drugiego stopnia studenci rozwijają umiejętności w zakresie pogłębionej analizy i interpretacji dzieła sztuki, nabywają uporządkowaną i poszerzoną wiedzę z zakresu teorii i metodologii historii sztuki oraz zyskują możliwość bardziej swobodnego kształtowania programu studiów zgodnego z indywidualnymi zainteresowaniami naukowymi. Podobnie jak w przypadku studiów pierwszego stopnia, kluczową rolę w procesie kształcenia odgrywają specjalizacje poszczególnych pracowników i prowadzone przez nich badania, które wpływają na tematykę prac proponowanych uczestnikom seminariów i na tematy wykładów monograficznych. Większy udział tych ostatnich w programie studiów wynika z założenia, że absolwenci tego stopnia mają być gotowi

do samodzielnego rozwiązywania problemów badawczych w zakresie historii sztuki (zob. załącznik: Spis wykładów monograficznych i konwersatoryjnych).

W ramach studiów II stopnia studenci uczestniczą w 60-godzinnym lektoracie języka nowożytnego obcego (min. na poziomie B2+), w trakcie którego studenci przygotowują i przedstawiają prezentacje zgodne z tematyką kierunku. Ponadto studenci są zachęcani do uczestniczenia w kursach tematycznych proponowanych przez Jagiellońskie Centrum Językowe, jak np. specjalistyczny kurs *English for Art and Architecture* lub *History and Human Thought Reflected in Art*. Ponadto w ramach studiów drugiego stopnia studenci są zobligowani do realizacji kursu w języku obcym znajdującego się w ofercie Instytutu Historii Sztuki lub Wydziału Historycznego.

Załączniki: raport_matryce_efektów_HSZ_22-23_1S; raport_matryce_efektów_HSZ_22-23_2S.

2. Metody kształcenia i ich cechy wyróżniające

W trakcie ćwiczeń, proseminariów i seminariów metody kształcenia są dobierane tak, by motywowały studentów do aktywnego udziału w procesie przyswajania wiedzy. Polega to przede wszystkim na samodzielnym wyszukiwaniu i selekcjonowaniu informacji (kwerenda w bibliotekach, archiwach i zasobach cyfrowych), krytycznej lekturze tekstów źródłowych i naukowych, pisaniu tekstów o charakterze naukowym. Ponadto brana jest pod uwagę aktywność w dyskusjach prowadzonych w czasie zajęć. Specyficzną cechą kierunku jest prowadzenie wielu zajęć w terenie (ćwiczenia ze Wstępu do historii sztuki, objazdy naukowe, liczne wyjścia w czasie proseminariów i seminariów), poza przestrzenią sali wykładowej, co wynika z faktu, że konieczne jest zapewnienie studentom bezpośredniego kontaktu z dziełami, które są przez nich rozpoznawane, opisywane, datowane, analizowane itp.

Pomocą w przyswojeniu szerokiej i rozproszonej wiedzy objętej programem studiów służą również wykłady (kursowe i monograficzne) oraz konwersatoria, w trakcie których wybrane treści są przekazywane w sposób usystematyzowany. Jednakowoż i one wymagają samodzielnej pracy studenta polegającej na zapoznaniu się z zalecaną literaturą przedmiotu i przygotowaniu się do zaliczenia lub egzaminu.

Jeśli chodzi o stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, rolę przygotowawczą odgrywają ćwiczenia z bibliografii i technologii informacyjnych, a rolę pierwszorzędną spełniają seminaria, proseminaria oraz ćwiczenia terenowe.

Rozwijaniu umiejętności pracy zespołowej służą wszelkiego rodzaju ćwiczenia i zajęcia prowadzone w grupach (ćwiczenia ze Wstępu do historii sztuki, proseminaria i seminaria, ale również wspólne objazdy), na których odczytywane są prace pisemne lub przedstawiane prezentacje ustne poddawane następnie krytycznej dyskusji w gronie uczestników zajęć.

Studenci tak I, jak i II stopnia są zobowiązani do odbycia lektoratu z wybranego języka nowożytnego i zakończonego egzaminem (więcej na ten temat w punkcie: 7.3). Nacisk jest tu kładziony na poprawną komunikację w mowie i piśmie. Program studiów drugiego stopnia wymaga także zaliczenia wykładu w języku obcym z oferty Instytutu lub Wydziału Historycznego, co zapewnia studentom możliwość poznania słownictwa specjalistycznego.

Studenci mają również obowiązek ukończenia lektoratu z języka łacińskiego zakończonego egzaminem. Zajęcia te przygotowują przede wszystkim do samodzielnej lektury tekstów łacińskich oraz ich przekładu.

3. Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

W okresie określonym Zarządzeniem nr 121 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 4 października 2022 roku w sprawie: organizacji kształcenia w semestrze zimowym roku akademickiego 2022/2023 wprowadzono okresowo kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, które jest realizowane zgodnie z zaleceniami Zarządzenia nr 116 Prorektora UJ ds. dydaktyki z dnia 23 września 2022 r. Polityka bezpieczeństwa w zakresie przeciwdziałania skutkom koronawirusa SARS-CoV-2 (z późn. zm.) – sprawy dydaktyczne, Zarządzenia nr 131 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 17 listopada 2020 roku w sprawie: zasad organizacji weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się określonych w programie studiów przy użyciu środków komunikacji elektronicznej (z późn. zm.) W Zarządzeniu nr 105 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 30 września 2020 roku określono natomiast zasady organizacji egzaminów dyplomowych przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.
Zajęcia synchroniczne są w tym czasie realizowane z wykorzystaniem platformy e-learningowej Pegaz. oraz platformy MS Teams. Poza tymi krótkimi okresami wszystkie zajęcia w Instytucie prowadzone są stacjonarnie.

Platformę e-learningową Pegaz zaprojektowano dla potrzeb dydaktycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Umożliwia ona prowadzenie zajęć zdalnych i prezentację materiałów dydaktycznych. Każde zajęcia utworzone w USOS posiadają swój odpowiednik na platformie Pegaz wraz z przypisanymi użytkownikami, co umożliwia sprawną komunikację ze studentami, prowadzenie zajęć (synchronicznie i asynchronicznie), a także udostępnianie i uporządkowane przechowywanie materiałów dydaktycznych, co jest przydatne także podczas nauczania stacjonarnego. Platforma ta ma także specjalny moduł (Pegaz egzaminy) stworzony dla potrzeb przeprowadzania egzaminów zdalnych dla Uniwersytetu Jagiellońskiego. Główne zalety korzystania z Pegaza to: dostęp do narzędzi stworzonych dla wsparcia procesu dydaktycznego, możliwość przeprowadzania zajęć zdalnych, do danego kursu dostęp mają jedynie prowadzący te zajęcia oraz grupa studentów przypisana do zajęć (na Pegazie nikt inny nie ma możliwości uzyskania dostępu do materiałów), brak konieczności przekazywania licencji do opracowanych materiałów na rzecz platform zewnętrznych (w przypadku zamieszczania materiałów dydaktycznych na serwisach zewnętrznych, serwisy te z reguły wymagają przekazania licencji na prawa autorskie). Szczególnie przydatne funkcjonalności Pegaza to: możliwość zamieszczania materiałów w różnej postaci, np. plików, tekstów, ilustracji, nagrań dźwiękowych lub wideo, tworzenie quizów samosprawdzających (dają one możliwość trenowania i sprawdzania wiedzy przez studentów bez udziału prowadzącego: system sam sprawdza poprawność udzielonych odpowiedzi według dostarczonego wzorca), statystyki uczestnictwa w kursie, dzienniki ocen, fora dyskusyjne, gry decyzyjne, moduły wzajemnej oceny (studenci wzajemnie oceniają własne prace losowo i anonimowo), a także moduły wspierające pracę grupową.

Ponadto każdy pracownik oraz student UJ posiada uprawnienia do samodzielnego zakładania witryn zespołu MS Teams: Usługa Microsoft Teams to oparte na czacie narzędzie do wspierania pracy grupowej. Umożliwia łatwe współdzielenie dokumentów pomiędzy członkami zespołu. Dostarcza nowoczesnych mechanizmów komunikacji: czat, połączenia audio/video, konwersacje. Pozwala wspólnie zarządzać zadaniami. Należy zaznaczyć, że usługa MS Teams cieszy się wśród pracowników i studentów dużą popularnością.

W latach poprzednich w obrębie całego Uniwersytetu zostały przeprowadzone badania ankietowe: Barometr Satysfakcji Studenckiej skierowany do studentów i doktorantów oraz Badanie Nauczycieli Akademickich przesłane pracownikom i doktorantom, które miały na celu uzyskanie opinii i sugestii dotyczących wdrożenia i funkcjonowania zdalnego nauczania w roku 2021/2022. W prowadzonej na uczelni ewaluacji nauczania na odległość wzięło udział 42 nauczycieli akademickich i 111 studentów Wydziału. Wśród respondentów Wydziału 82% nauczycieli i 34% studentów uważa, że nauczanie zdalne jest bardziej pracochłonne od zajęć „tradycyjnych". Ogólne funkcjonowanie systemu nauczania na odległość oceniane jest bardzo wysoko i raczej wysoko przez odpowiednio 3% i 41% pracowników oraz 11% i 39% studentów. Ocena bardzo niska i raczej niska została wskazana przez 7% i 10% pracowników oraz 7% i 15% studentów. Nauczycieli akademickich poproszono o ocenę stopnia realizacji efektów uczenia się na swoich zajęciach podczas nauczania na odległość. Według

pracowników Wydziału efekty uczenia się zostały zrealizowane w całości lub w większości na: 100% ocenionych warsztatów, 88% ocenionych seminariów, 92% ocenionych wykładów, 75% ocenionych ćwiczeń, 88% ocenionych konwersatoriów oraz 100% ocenionych lektoratów. Można zatem wnioskować, że prowadzanie zajęć w formie online nie wpłynęło negatywnie na realizację założonych efektów uczenia się.

Załączniki: program_studiów_HSZ_22-23_1S; program_studiów_HSZ_22-23_2S.

4. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów

Zgodnie z przepisami Regulaminu studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich (tekst jednolity: Załącznik do uchwały nr 25/IV/2022 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie: zmiany Regulaminu studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich oraz ogłoszenia tekstu jednolitego Uchwały nr 25/IV/2019 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 24 kwietnia 2019 roku w sprawie: Regulaminu studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich (z późn.zm.)) studenci uczelni mają możliwość skorzystania z Indywidualnego Programu Studiów lub Indywidualnego Planu Studiów.

Indywidualny Program Studiów polega na modyfikacji programu studiów w celu dostosowania go do zainteresowań naukowych studenta lub umożliwienia mu prowadzenia badań naukowych oraz przyznaniu indywidualnej opieki nauczyciela akademickiego. Modyfikacja programu studiów musi zapewnić realizację wszystkich efektów uczenia się określonych w programie studiów. Wniosek o przyznanie Indywidualnego Programu Studiów student zobowiązany jest złożyć przed rozpoczęciem roku akademickiego, w którym chce skorzystać z Indywidualnego Programu Studiów. W wyjątkowych przypadkach wniosek można złożyć w trakcie roku akademickiego.

Indywidualny Plan Studiów może zostać przyznany przez Dziekana na wniosek studenta, którego sytuacja nie pozwala na uczęszczanie na zajęcia i zaliczanie przedmiotów zgodnie z programem studiów, m.in. w przypadku niepełnosprawności lub choroby, odbywania studiów na więcej niż jednym kierunku studiów czy sprawowania opieki nad dzieckiem. Indywidualny Plan Studiów może polegać w szczególności na:

1) modyfikacji sekwencyjnego systemu zajęć i egzaminów oraz modyfikacji formy zaliczeń i egzaminów, rozkładu zajęć dydaktycznych w ramach toku studiów lub wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, z zastrzeżeniem § 10 ust.1,

2) eksternistycznym zaliczaniu zajęć, w porozumieniu z prowadzącym zajęcia,

3) zmianach terminów egzaminów i zaliczeń.

Student ubiegający się o przyznanie Indywidualnego Planu Studiów przedstawia dziekanowi do zaakceptowania tryb egzaminów i zaliczeń przewidzianych na dany semestr, a w przypadku przedmiotów całorocznych na rok akademicki, oraz warunki zaliczeń uzgodnione i zaopiniowane przez prowadzących zajęcia.

Z tego określonego w regulaminie studiów rozwiązania skorzystało ostatnio w Instytucie Historii Sztuki wielu studentów, argumentując swoje wnioski trudną sytuacją materialno-życiową, nagłym pogorszeniem stanu zdrowia lub wyjazdem na stypendium Erasmus+. Szczególnie często występującym argumentem podczas wnioskowania o IPS jest chęć studiowania dwóch kierunków studiów, przy czym nierzadko drugi kierunek realizowany jest na innej niż UJ uczelni. W obecnym roku akademickim IPS otrzymało 6 osób, zasadnicze powody są trzy: wyjazd w ramach programu Erasmus+, drugi kierunek studiów oraz problemy zdrowotne (szczegółowe informacje do wglądu w Sekretariacie Instytutu).

Studenci z niepełnosprawnościami, na podstawie regulacji zawartych w Zarządzeniu nr 150 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z 22 grudnia 2020 roku w sprawie: dostosowania procesu kształcenia i badań naukowych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz osób znajdujących się w szczególnej sytuacji zdrowotnej mają możliwość skorzystania z różnych form wsparcia w ramach adaptacji procesu dydaktycznego do indywidualnych potrzeb. Dział ds. Osób Niepełnosprawnych przygotowuje rekomendacje w zakresie: metod kształcenia, form weryfikacji efektów uczenia się, formy materiałów dydaktycznych odpowiadające potrzebom studentów.

Przykładowe formy adaptacji zajęć to na przykład: wykorzystywanie w trakcie zajęć środków dydaktycznych umożliwiających odbiór informacji kanałem wzrokowym (np. prezentacje multimedialne, przezrocza, grafy, wykresy, mapy, ilustracje, zdjęcia); udostępnianie studentowi materiałów do zajęć odpowiednio wcześnie przed ich rozpoczęciem (np. konspekt w formie elektronicznej lub papierowej, główne tezy, bibliografia, prezentacja multimedialna); umożliwienie korzystania z dostępnych rozwiązań technologicznych, m.in. używania systemów wspomagających słyszenie (FM), pętli induktofonicznej; wydłużenie czasu trwania egzaminów i zaliczeń; podczas egzaminów ustnych możliwość otrzymywania pytań w formie pisemnej; zmiana formy z ustnej na pisemną; wsparcie w pozyskiwaniu niezbędnej literatury lub innych materiałów edukacyjnych oraz w załatwianiu spraw administracyjnych w sytuacjach, w których niepełnosprawność studenta lub dostępność architektoniczna odpowiednich jednostek uczelni uniemożliwia mu samodzielność w tym zakresie; pośredniczenie w uzyskiwaniu notatek z zajęć w sytuacji, gdy niepełnosprawność uniemożliwia samodzielne notowanie studentowi. Dział ds. Osób Niepełnosprawnych współpracuje również wykładowcami, oferując konsultacje i szkolenia dla prowadzących zajęcia z zakresu metod wspierania studentów z niepełnosprawnościami.

Istnieje również specjalna oferta zajęć z wychowania fizycznego, przygotowana z myślą o potrzebach studentów niepełnosprawnych, posiadających aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności i mających w ramach studiów obowiązkowy kurs wychowania fizycznego (studenci I roku studiów stacjonarnych), ale nie mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych przez Studium Wychowania Fizycznego i Sportu w standardowej formie. Uniwersytet zapewnia także lektoraty z języka angielskiego i hiszpańskiego, w których mogą uczestniczyć osoby z niepełnosprawnością wzroku lub słuchu, które w ramach toku studiów mają przewidziany lektorat. Zajęcia odbywają się w grupach międzywydziałowych.

Nadto każdemu studentowi UJ posiadającemu orzeczenie o niepełnosprawności lub dokument równoważny przysługuje stypendium – dodatkowa pomoc materialna przeznaczona na wyrównanie szans. Stypendium dla osób z niepełnosprawnością jest przyznawane od miesiąca, w którym złożono wniosek, standardowo na okres 9 miesięcy (od października do czerwca) lub do końca ważności orzeczenia.

W obecnym roku akademickim jedna osoba korzysta z pomocy DONu. Ze względu na wrażliwy charakter informacji dane na temat przyznanych dostosowań są przekazywane przez Sekretariat Instytutu jedynie tym wykładowcom, którzy mają zajęcia z osobą zainteresowaną zdrowotne (szczegółowe informacje do wglądu w Sekretariacie Instytutu). Generalnie jednak można powiedzieć, że zwykle adaptacje wdrażane w Instytucie polegają głównie na wydłużeniu czasu trwania egzaminów i zaliczeń, możliwości otrzymywania pytań w formie pisemnej oraz zmianie formy z ustnej na pisemną, a także przyznaniu dodatkowych terminów zaliczeń lub egzaminów.

5. Harmonogram realizacji studiów

Harmonogram studiów opracowywany jest przed rozpoczęciem każdego semestru i ogłaszany na stronie jednostki oraz w gablotach wiszących na korytarzach instytutu. Jego przygotowanie wymaga uwzględnienia wielu zmiennych: przed wszystkim zakresu zajęć przewidzianych w programie poszczególnych lat studiów, terminarza zajęć prowadzących oraz dostępności i wielkości sal (Instytut dysponuje czterema salami dydaktycznymi: jedną dużą i trzema mniejszymi oraz jedną niewielką salą seminaryjną). Zajęcia planowane są w ciągu pięciu dni roboczych od poniedziałku do piątku, przy czym w rozkładzie uwzględnia się czas na pracę własną, którego jest najwięcej na roku III studiów

pierwszego stopnia oraz II drugiego stopnia, kiedy studenci przygotowują prace dyplomowe. Najwcześniejsze zajęcia rozpoczynają się o godz. 8.00/8.15, najpóźniejsze kończą się o godz. 19.45/20.00. W trakcie układania harmonogramu dokładane są starania by zapewnić studentom min. 15 min. przerwy między zajęciami, a gdy zajęcia odbywają się poza instytutem zapewnić im czas potrzebny na dotarcie na zajęcia. Standardowy czas zajęć to 1,5 h, tylko w nadzwyczajnych okolicznościach zajmują one dłuższy czas. Wówczas uwzględniany jest czas na przerwę.

Zajęcia terenowe dla I roku (ćwiczenia we Wstępu do historii sztuki) planowane są od wtorku do piątku co wynika z dostępności muzeów (z reguły w poniedziałki ekspozycje muzealne są nieczynne dla zwiedzających), a ich godziny dobierane są tak, by istniała możliwość odwiedzania muzeów w ramach harmonogramu (zazwyczaj od godz. 10.00 do 16.00).

Zajęcia objazdowe (trzydniowy dla studentów I roku studiów pierwszego stopnia, pięciodniowe dla studentów II i III roku studiów pierwszego stopnia) organizowane są zazwyczaj w maju (drugi i trzeci tydzień tego miesiąca). Jest to czas optymalny ze względu na warunki pogodowe i długość dnia. Dokładane są starania by nie planować tych wyjazdów w ostatnich tygodniach zajęć, kiedy studenci przygotowują się do zaliczeń, składają prace etapowe i przygotowują się do sesji poprawkowej oraz by ich terminy nie nakładały się na piątek, w którym trwają krakowskie juwenalia. Informacje o terminach objazdów są udzielane studentom drogą mailową oraz w czasie spotkań organizacyjnych, odbywających się na początku II semestru.

Załączniki: IHS UJ_harmonogram_zima_22_23.

6. Liczebności grup studenckich

Liczebność grup studenckich na zajęciach obowiązkowych i na zajęciach do wyboru jest regulowana uchwałą Senatu UJ (Uchwała nr 27/IX/2006 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 27 września 2006 r. zmieniona uchwałą nr 11/III/2008 Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 26 marca 2008 r.).

Aby uruchomić zajęcia obowiązkowe i zajęcia do wyboru, liczba zgłoszeń na nie musi spełniać następujące warunki: a) wykłady są prowadzone dla co najmniej 15 osób; b) seminaria są prowadzone dla grupy co najmniej od 8 osób; c) ćwiczenia są prowadzone dla grup liczących co najmniej 15 osób, a seminaria magisterskie dla grup od 8 do 15 osób.

W przypadku kierunków, specjalności i specjalizacji liczących do 25 studentów, zajęcia prowadzi się dla następujących grup: a) seminaria, wykłady i laboratoria dla grup od 6 osób, b) proseminaria, konwersatoria, ćwiczenia i pracownie komputerowe prowadzi się dla grup od 6 osób.

W wyjątkowo uzasadnionych przypadkach decyzje o liczebności grup podejmuje dziekan.

Liczebność grup studenckich na zajęciach prowadzonych w Instytucie Historii Sztuki jest uzależniona od ilości studentów na danym roku. W przypadku ćwiczeń i seminariów dokładane są starania by nie przekraczała ona 15-17 osób. Niekiedy seminaria i proseminaria są tworzone przy liczebności nieco niższej niż ta wskazana w ww. Uchwale Senatu UJ (wówczas jest ona zatwierdzana przez Dziekana WH UJ). Przykładowo: w roku akademickim 2022/23 otworzono seminarium historii sztuki bizantyńskiej o liczebności 7 osób oraz seminarium historii sztuki średniowiecznej o liczebności 6 osób.

Również na lektoracie z języka łacińskiego utrzymane są limity liczebności 15 osób, przez co zazwyczaj tworzone są dla tego lektoratu cztery grupy zajęciowe.

Najwyższe limity obowiązują na wykładach monograficznych, w przypadku których dokładane są starania by umożliwić w nich uczestnictwo każdemu zainteresowanemu. Liczebność na poszczególnych wykładach może być bardzo zróżnicowana, od 15-20 osób po 50-60 osób. Wpływ na liczebność w tym przypadku mają różne czynniki: osobowość prowadzącego i temat wykładu ale także

pora dnia, dzień tygodnia itp. Warto zaznaczyć, że liczebność osób zarejestrowanych na wykład w systemie USOS jest z reguły wyższa od liczebności osób realnie nań uczęszczających

Liczebność uczestników objazdów i praktyk jest co do zasady równa liczebności osób na danym roku. Ponieważ w tego typu zajęciach udział bierze kilkadziesiąt studentów (ok. 50-60 na I roku studiów pierwszego stopnia, ok. 30-40 na kolejnych latach), dokładane są starania by zapewnić odpowiednią liczbę opiekunów merytorycznych, których jest zazwyczaj trzech lub czterech.

7. Program i organizacja praktyk

Aby ukończyć studia pierwszego stopnia na kierunku historia sztuki, student zobowiązany jest do odbycia 30 godzin praktyki inwentaryzatorskiej pod opieką merytoryczną pracowników Instytutu Historii Sztuki UJ. Odbywają się one najczęściej na początku maja w wybranych obiektach zabytkowych takich jak muzea, klasztory i inne zbiory. W bieżącym roku akademickim praktyki odbędą się w klasztorze Reformatów w Bieczu, z kolei w roku następnym planowana jest organizacja praktyk w Muzeum w Jarosławiu – Kamienica Orsettich, z którym Instytut właśnie rozpoczął współpracę. Praktyki zaliczone zostają na podstawie sporządzonych przez studenta kart inwentarzowych zabytków podlegających inwentaryzacji, w ilości określonej wcześniej przez prowadzącego praktykę.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

1. Rekrutacja

Rekrutacja prowadzona elektronicznie za pomocą systemu Internetowej Rekrutacji Kandydatów (IRK). Rekrutacja na studia na kierunku historia sztuki (stacjonarne studia pierwszego) na rok 2022/2023 przeprowadzona została według kryteriów kwalifikacji określonych w załączniku nr 4 uchwały nr 63/V/2021 Senatu UJ z 26 maja 2021 roku. Zgodnie zasadami określonymi ww. uchwale: na studia pierwszego stopnia na kierunku historia sztuki mogły być przyjęte osoby posiadające świadectwo dojrzałości lub inny dokument uprawniający do podjęcia studiów pierwszego stopnia lub jednolitych magisterskich w Polsce. W obliczeniu wyniku postępowania brane były pod uwagę dwa wyniki maturalne z przedmiotów spośród: historia, historia sztuki, język polski (wszystkie z wagą 1). W przypadku nowej polskiej matury (2002–2022) przy obliczaniu wyniku przedmiotowego pod uwagę brane były wyłącznie wyniki na poziomie rozszerzonym oraz dwujęzycznym (w przypadku nowożytnych języków obcych). Jeżeli kandydat nie posiadał wyniku z danego przedmiotu lub nie posiadał go na poziomie rozszerzonym (lub dwujęzycznym), otrzymywał za niego 0 punktów. Limity miejsc: dolny 15, górny 65. W przypadku pozostałych typów matur (IB, EB, egzamin dojrzałości oraz matury zagraniczne) do obliczenia wyników zastosowane zostały zasady określone w dziale V §14 uchwały nr 63/V/2021 Senatu UJ z 26.05.2021 roku. Rekrutacja na studia na kierunku historia sztuki (stacjonarne studia drugiego stopnia) na rok 2022/2023 przeprowadzona została według kryteriów kwalifikacji określonych w załączniku nr 5 uchwały nr 63/V/2021 Senatu UJ z 26 maja 2021 roku. Zgodnie zasadami określonymi ww. uchwale: na studia drugiego stopnia na kierunku historia sztuki mogła być przyjęta osoba posiadająca dyplom co najmniej licencjata lub inny dokument uprawniający do podjęcia studiów drugiego stopnia w Polsce na kierunkach w zakresie nauk: humanistycznych, teologicznych, a także w zakresie: sztuki, bibliologii i informatologii, nauk o rodzinie, nauk o zarządzaniu. W obliczeniu wyniku postępowania brane były pod uwag wyniki studiów wyższych: ocena z egzaminu dyplomowego (25% wyniku), średnia ze studiów (75% wyniku). Dla osób legitymujących się dyplomem ukończenia studiów na kierunku innym niż historia sztuki dodatkowym kryterium formalnym było pozytywne zaliczenie rozmowy kwalifikacyjnej na poziomie egzaminu licencjackiego z historii sztuki. Pozytywne zaliczenie rozmowy kwalifikacyjnej oznacza uzyskanie z niej minimum 65% punktów możliwych do zdobycia. Limity miejsc: dolny 10, górny 35.

2. Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej

§ 11 Regulaminu studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich (tekst jednolity: Załącznik do uchwały nr 25/IV/2022 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 27 kwietnia 2022 r.) określa zasady przenoszenia i uznawania punktów ECTS przypisanych do zajęć zrealizowanych na innych kierunkach i uczelniach.

3. Zasady warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

Zasady i warunki potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów określa Uchwała nr 51/VI/2019 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 26 czerwca 2019 roku w sprawie: organizacji potwierdzania efektów uczenia się.

4. Zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym z poziomów studiów

Uregulowania dotyczące prac i egzaminów dyplomowych oraz ukończenia studiów zawarte są w rozdziale IV (§§ 16-23) Regulaminu studiów.

Aby ukończyć **studia pierwszego stopnia** na kierunku historia sztuki student zobowiązany jest do uczęszczania i uzyskania pozytywnej oceny z dwóch seminariów: seminarium głównego oraz seminarium pobocznego, obejmujących dwie różne od siebie epoki historyczno-artystyczne (średniowiecze, Bizancjum, nowożytność, nowoczesność i współczesność). Dzięki takiemu podziałowi student ma możliwość zapoznania się ze specyfiką badawczą właściwą dla różnych specjalizacji w

obrębie dyscypliny, jaką jest historia sztuki. Pozytywne zaliczenie obu seminariów dopuszcza studenta do egzaminu dyplomowego. Podczas egzaminu dyplomowego student losuje trzy zestawy, z których każdy zawiera po dwa pytania. Zestawy pytań obejmują następujące zagadnienia: 1) sztuka antyczna, wczesnochrześcijańska i średniowieczna; 2) sztuka nowożytna; 3) sztuka nowoczesna i współczesna Z każdego zestawu student wybiera jedno pytanie, na które udziela ustnej odpowiedzi. Ocena z egzaminu dyplomowego jest średnią z ocen cząstkowych, uzyskanych z odpowiedzi na każde z trzech pytań.

Warunkiem ukończenia **studiów drugiego stopnia** jest zrealizowanie programu studiów w tym zaliczenie seminarium dyplomowego oraz przygotowanie i złożenie pracy magisterskiej w systemie APD, która musi uzyskać dwie pozytywne recenzje, aby student został dopuszczony do egzaminu dyplomowego. Pozytywny wynik egzaminu dyplomowego jest ostatnim warunkiem zakończenia studiów.

Standardy pracy magisterskiej, dostępne dla studentów na stronie: https://ihs.uj.edu.pl/dla-studentow/prace-dyplomowe.

5. Sposoby monitorowania i oceny postępów studentów

Ocena postępów studentów w nauce na kierunku historia sztuki jest dokonywana za pomocą następujących form sprawdzania wiedzy i umiejętności: zaliczeń pisemnych, kończących wykłady monograficzne i kursowe, zazwyczaj odbywających się pod koniec ostatniego wykładu, w formie testu lub krótkiego wypracowania; prac pisemnych (składanych do oceny po zajęciach objazdowych i pod koniec ćwiczeń ze Wstępu do historii sztuki oraz proseminariów i seminariów) oraz egzaminów ustnych (egzaminy epokowe tj.: starożytność, Bizancjum, średniowiecze, nowożytność, nowoczesność, sztuka XIX wieku, sztuka XX i XXI wieku).

Informacje na temat postępów studentów zbiera i analizuje Wydziałowy Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia. Szczegóły w załączonych raportach okresowych WZDJK.

6. Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów uczenia się

Zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów uczenia się poszczególnych przedmiotów są zawarte w sylabusach, nadto studenci są z nimi zapoznawani także w czasie zajęć (na początku semestru).

7. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się

Metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się są uzależnione od treści przedmiotu, przypisanych do niego efektów uczenia oraz poziomu studiów.

Do najczęściej wykorzystywanych form weryfikacji nabywanych efektów uczenia się należą, jak już wspomniano: egzaminy ustne, prace pisemne i zaliczenia na ocenę lub bez.

Egzaminy ustne sprawdzają wiedzę z zakresu historii sztuki poszczególnych epok, którą studenci nabywają częściowo w czasie wykładów kursowych (np. wybrane zagadnienia z historii sztuki średniowiecznej, itp. itd.), a częściowo poprzez samodzielną pracę z literaturą wskazaną w sylabusach. Słuchając odpowiedzi na wylosowane pytania (podane jako zagadnienia w sylabusach), wykładowca ma nie tylko możliwość sprawdzenia wiedzy faktograficznej lecz także ocenienia w jakim stopniu omawiane zagadnienie jest zrozumiane przez studenta. Są to jedne z bardziej wymagających metod sprawdzania wiedzy i umiejętności stosowane na kierunku.

Poziom trudności prac pisemnych jest uzależniony od charakteru zajęć, w trakcie których są przygotowywane. O ile prace przygotowywane na I roku studiów stopnia na ćwiczeniach ze Wstępu do historii sztuki sprawdzają przede wszystkim kompetencje „warsztatowe” (umiejętność

konstruowania stanu badań i poprawnego opisu dzieła), o tyle prace proseminaryjne i seminaryjne weryfikują również kompetencje analityczne studentów, sprawdzane w nich są bowiem również te elementy, które wiążą się z samodzielnie przeprowadzoną przez studenta interpretacją i analizą dzieła sztuki lub innego wyróżnionego zagadnienia.

Nastręczającą najmniej trudności formą sprawdzania i oceniania efektów uczenia się są zaliczenia wykładów i konwersatoriów na ocenę lub bez. Z reguły mają one formę krótkich testów wyboru lub testów otwartych sprawdzających wiedzę nabytą w czasie zajęć.

8. Prace etapowe

Przykładowo dla studiów pierwszego stopnia dla kursów będących ćwiczeniami terenowymi przewidziano następujące wymogi:

- Wstęp do historii sztuki – sztuka średniowieczna (ćw. terenowe); Wstęp do historii sztuki – sztuka nowożytna (ćw. terenowe), Małopolska-Ziemia Sandomierska, 3 dni (ćw. terenowe), Śląsk, 5 dni (ćw. terenowe), Łódź-Warszawa, 5 dni (ćw. terenowe): prace pisemne będące monografiami pojedynczego dzieła sztuki (historia dzieła, stan badań, opis + aparat naukowy w postaci przypisów i bibliografii końcowej), tematy są dostosowywane do zainteresowań studentów, w dwóch pierwszych przypadkach związane są z dziełami znajdującymi się w Krakowie, w ostatnim zaś są ściśle związane z trasą objazdu.

- Proseminarium historii sztuki średniowiecznej (60 godz.), Proseminarium historii sztuki nowożytnej (60 godz.), Proseminarium historii sztuki nowoczesnej (60 godz.): zaliczenia dokonuje się przede wszystkim na podstawie poprawnie napisanej pracy proseminaryjnej będącej najczęściej monografią dzieła sztuki (historia dzieła, stan badań, opis, analiza + aparat naukowy w postaci przypisów i bibliografii końcowej, a także ilustracje i ich spis + odsyłacze do ilustracji w tekście), a także recenzji i omówień tekstów naukowych (artykułów, monografii, katalogów wystaw itp.); tematy prac są dobierane pod kątem zainteresowań studentów oraz ich znajomości języków obcych, nadto obowiązkowa jest także prezentacja pracy podczas zajęć, przy czym prowadzący może wskazać konieczność wprowadzenia poprawek, uzupełnień lub zmian.

- Seminarium poboczne (60 godz.): ma ono za zadanie poszerzyć wiedzę studenta na temat konkretnych problemów, dzieł sztuki i metodach badawczych historii sztuki. W związku z tym musi ono dotyczyć innego okresu w jej dziejach niż seminarium główne (a więc nie można zaliczyć dwóch seminariów ze sztuki średniowiecznej, nowożytnej, albo nowoczesnej).; podczas zajęć analizowane są zjawiska artystyczne lub konkretne dzieła, a w toku dyskusji podejmowane są różne wątki, w zależności od tematów referatów uzgodnionych z prowadzącym; analizy i dyskusje służą lepszemu przygotowaniu prac pisemnych, doskonaleniu warsztatu badawczego i prawidłowemu konstruowaniu wypowiedzi; warunkiem zaliczenia jest przedstawienie referatu i prezentacji w pierwszym semestrze, oraz złożenie pracy pisemnej będącej monografią jednego dzieła sztuki lub opracowaniem problemowym dotyczącym grupy dzieł, zjawiska artystycznego, zagadnień teoretycznych itp. (historia dzieła, stan badań, opis, analiza + aparat naukowy w postaci przypisów i bibliografii końcowej, a także ilustracje i ich spis + odsyłacze do ilustracji w tekście, układ pracy może ulec modyfikacji wynikającej ze specyfiki dyskutowanego tematu) w semestrze drugim.

Dla studiów drugiego stopnia warto zwrócić uwagę na specyficzne metody wykorzystywane w ocenie stopnia nabywania efektów uczenia się dla seminariów.:

- Seminarium poboczne (60 godzin): na pierwszym roku studiów II stopnia studenci wybierają oprócz seminarium magisterskiego seminarium poboczne, poświęcone sztuce innego okresu, niż na seminarium głównym. Udział w tym seminarium ma umożliwić uczestnikom

zapoznanie się z problemami i metodami badawczymi, odmiennymi od problematyki wybranej na magisterium. Studenci wybierający seminarium poboczne, uczestniczą aktywnie w zajęciach oraz przygotowują w I semestrze prezentację lub referat, a następnie w II semestrze przygotowują pisemną pracę. Tematyka prezentacji lub referatu oraz temat pracy rocznej są indywidualnie ustalane na początku roku akademickiego z osobą prowadzącą zajęcia. Zaliczenia prac pisemnych dokonuje się na podstawie złożonego egzemplarza pracy w wersji elektronicznej lub papierowej (do uzgodnienia z prowadzącym), w której zostały uwzględnione poprawki wskazane przez prowadzącego zajęcia. Harmonogram prezentowania prac jest ustalany na początku roku akademickiego.

- Seminarium główne (60 godzin): tematyka zajęć jest zależna od zakresu chronologicznego i tematycznego danego seminarium i podejmowanej na nim problematyki specjalistycznej. Warunkami zaliczenia przedmiotu są: regularne uczęszczanie na zajęcia (dopuszczalna dwie nieobecności nieusprawiedliwione), aktywny udział w seminarium, złożenie pracy zaliczeniowej i jej pozytywne ocenienie przez prowadzącego seminarium. Postępy w pisaniu pracy będę sprawdzane w trakcie referowania jej fragmentów na seminarium i w czasie konsultacji z prowadzącym seminarium. Wymagana jest umiejętność napisania i właściwego zredagowania (kompozycja, przypisy, dobór ilustracji) tekstu o rozmiarach typowego artykułu naukowego, poświęconego różnym aspektom historii sztuki z wykorzystaniem literatury polskiej i obcojęzycznej. Oceniana jest nie tylko wiedza studenta, ale także umiejętność jej precyzyjnego zaprezentowania z użyciem właściwej terminologii.
- Seminarium główne dla specjalizacji kuratorskiej (60 godz.): służy ono przygotowaniu pierwszej części pracy magisterskiej. Na seminarium powstają dwa typy prac. Pierwsza to praca teoretyczna z zakresu historii wystawiennictwa lub teorii praktyki kuratorskiej. W tej pracy należy przedstawić wybrane zagadnienie historyczne lub teoretyczne i poddać je analizie korzystając z narzędzi metodologicznych, którymi posługuje się współczesna historia sztuki. Drugi typ to praca magisterska poświęcona projektowi konkretnej wystawy. Taka praca magisterska składa się z dwóch części. W pierwszej należy przedstawić program merytoryczny przygotowywanej wystawy: jej tematykę i charakter (wystawa monograficzna, indywidualna, problemowa, działanie w przestrzeni publicznej etc.), wybór dzieł lub innych działań artystycznych prezentowanych podczas wystawy, uzasadnić wybór miejsca wystawy. W części drugiej należy przedstawić szczegółowy scenariusz wystawy w konkretnej przestrzeni/miejscu (rozmieszczenie dzieł, architektura wystawy, oświetlenie, dźwięk), a także projekt merytorycznej zawartości katalogu i wydarzeń towarzyszących (działania edukacyjne, promocja etc.) oraz wskazać możliwe źródła finansowania (fundusze publiczne i prywatne, międzynarodowe fundacje wspierające sztukę współczesną etc.).

9. Prace dyplomowe

Seminarium dyplomowe I stopień (60 godz.)

Seminarium dyplomowe ma uwieńczyć edukację licencjata, ukierunkowaną na dalsze studiowanie historii sztuki. Celem jest przekazanie szerokiej wiedzy o dziełach sztuki różnych epok i umiejętność badania dzieł sztuki różnymi metodami, których zalety i słabości zostaną przedstawione w pogłębiony sposób. Celem jest również poddanie analizie osiągnięć historiografii artystycznej, a także jej niepowodzeń. Seminarium przygotowuje również do samodzielnego pisania prac o charakterze monograficznym lub problemowym, z wykorzystaniem pełnego aparatu naukowego. Wiedza zdobyta na seminarium i innych zajęciach zostaje sprawdzona podczas egzaminu dyplomowego. Tematy prac i zasady ich przygotowania określają prowadzący poszczególne seminaria. Od nich zależy także szczegółowy harmonogram tych zajęć. Lista seminariów jest podawana przed rozpoczęciem roku akademickiego.

Na seminarium jest poruszana problematyka z zakresu historii sztuki w różnych okresach. Student dokonuje wyboru seminarium w zależności od dziedziny zainteresowań, spośród różnych seminariów prowadzonych przez pracowników Instytutu. Student może również wybrać jako temat pracy monografię, poświęconą konkretnemu dziełu sztuki (np. „Płaskorzeźba w ogrójcu z kościoła św. Katarzyny na krakowskim Kazimierzu"), albo monografię artysty lub omówienie problemu związanego z różnymi zjawiskami i nurtami artystycznymi (np. „Elementy gotyckie w architekturze cerkiewnej. Przykłady adaptacji sztuki łacińskiej na terenach Mołdawii i Cypru w XIV-XVI w."). Prace powinny liczyć ok. 15–25 stron. Przy ich pisaniu należy wykorzystać literaturę w języku polskim i w językach obcych, w miarę potrzeby można też sięgnąć po materiały źródłowe. Część zajęć (przede wszystkim w pierwszym semestrze) jest poświęcona omówieniu różnych aspektów historii sztuki oraz przygotowywaniu referatów i prezentacji na wybrane przez studentów tematy. Większość zajęć zostanie poświęcona referowaniu fragmentów prac pisemnych oraz ich omówieniu, ocenie przez prowadzącego i uczestników seminarium. Piszący prace mogą też (i powinni) korzystać z indywidualnych konsultacji z prowadzącym. Zajęcia mają przygotować studenta do pisania prac kompilacyjnych i badawczych, zaopatrzonych w kompletny aparat naukowy (bibliografia, przypisy, aneksy źródłowe, fotografie dokumentacyjne, rysunki architektoniczne, dokumentacja archeologiczna, rysunki rekonstrukcyjne itp.). Przebieg zajęć: w I semestrze – dyskusja o tematach i konspektach planowanych prac, dyskusja na temat tekstów przeczytanych przez wszystkich uczestników seminarium lub zreferowanych przez jednego z nich; analiza konkretnych dzieł sztuki w szerokim kontekście kulturowym. W II semestrze – czytanie prac przygotowanych przez studentów i wnikliwa dyskusja na temat zawartych w nich ustaleń. W obu semestrach - systematyczne przygotowanie do egzaminu dyplomowego.

Seminarium magisterskie (ogólne; 60 godz.)

Warunkiem zaliczenia seminarium jest regularne uczęszczanie na zajęcia (dopuszczalne dwie nieusprawiedliwione nieobecności), przygotowanie pracy magisterskiej, jej przyjęcie przez promotora, a następnie złożenie egzaminu dyplomowego. Postępy w pisaniu pracy magisterskiej będę sprawdzane w trakcie referowania jej fragmentów na seminarium i w czasie konsultacji z promotorem. Wymagana jest umiejętność napisania i właściwego zredagowania (kompozycja, przypisy, dobór ilustracji) dojrzałych tekstów poświęconych różnym aspektom historii sztuki (zawierających oryginalne ustalenia badawcze i interpretacje) z wykorzystaniem literatury polskiej i obcojęzycznej i różnorodnych źródeł i archiwalnych. Oceniana jest nie tylko wiedza studenta, ale także umiejętność jej precyzyjnego zaprezentowania z użyciem właściwej terminologii i właściwego wykorzystania do badań nad historią sztuki. Student powinien wykazać się dogłębną znajomością metod, stosowanych w badaniach historyczno-artystycznych ze szczególnym uwzględnieniem tych jego aspektów, którym poświęcił swoją pracę. Szczególnie wymagana będzie dobra znajomość metodologii historii sztuki oraz umiejętność jej odniesienia do konkretnych analiz lub działań związanych z badaniami historyczno-artystycznymi. Praca musi zostać przyjęta przez promotora oraz wprowadzona do Archiwum Prac Dyplomowych UJ. Przykładowe prace: „Madonna z Krużlowej. Piękna Madonna w Krakowie"; „Metodologia historii sztuki w podręczniku Władysława Podlachy"; „Polichromie kościelne autorstwa Tadeusza i Barbary Brzozowskich".

Seminarium magisterskie dla specjalizacji kuratorskiej (60 godz.)

Na seminarium powstają dwa typy prac. Pierwsza to praca teoretyczna z zakresu historii wystawiennictwa lub teorii praktyki kuratorskiej. W tej pracy należy przedstawić wybrane zagadnienie historyczne lub teoretyczne i poddać je analizie korzystając z narzędzi metodologicznych, którymi posługuje się współczesna historia sztuki. Drugi typ to praca magisterska poświęcona projektowi konkretnej wystawy. Taka praca magisterska składa się z dwóch części. W pierwszej należy przedstawić program merytoryczny przygotowywanej wystawy: jej tematykę i charakter (wystawa monograficzna, indywidualna, problemowa, działanie w przestrzeni publicznej etc.), wybór dzieł lub innych działań artystycznych prezentowanych podczas wystawy, uzasadnić wybór miejsca wystawy. W

części drugiej należy przedstawić szczegółowy scenariusz wystawy w konkretnej przestrzeni/miejscu (rozmieszczenie dzieł, architektura wystawy, oświetlenie, dźwięk), a także projekt merytorycznej zawartości katalogu i wydarzeń towarzyszących (działania edukacyjne, promocja etc.) oraz wskazać możliwe źródła finansowania (fundusze publiczne i prywatne, międzynarodowe fundacje wspierające sztukę współczesną etc.). Przykładowe prace: „Strategie kontrfaktyczne w sztuce polskiej po 2000 roku"; „Twórczość Pauliny Ołowskiej w perspektywie praktyk artystyczno-kuratorskich"; „Współczesna japońska sztuka instalacji. Projekt wystawy *Powrót do natury* Motoi Jamamoto".

Załącznik: Wykaz prac dyplomowych I stopień; Wykaz prac dyplomowych II stopień

12. Dokumentowanie efektów uczenia się osiągniętych przez studentów

Egzaminy, pisemne prace etapowe są przechowywane przez poszczególnych prowadzących, prace dyplomowe (z recenzjami oraz raportami antyplagiatowymi) znajdują się w systemie AP, protokoły egzaminów oraz zaliczeń są przechowywane w systemie USOS (Moduł: PROTOKOŁY), dostęp do nich mają koordynatorzy oraz prowadzący poszczególne przedmioty.

13. Monitorowanie Losów Absolwentów

Celem badania Monitorowanie Losów Absolwentów jest poznanie sytuacji zawodowej absolwentów po sześciu miesiącach, a następnie po trzech oraz pięciu latach od momentu zakończenia nauki. W badaniu poznajemy deklaracje dotyczące pracy związanej z wykształceniem oraz stopnia wykorzystania w pracy wiedzy oraz umiejętności zdobytych podczas studiów. Absolwenci wskazują, czy ukończenie konkretnego kierunku znalazło się wśród wymagań stawianych przez pracodawców w procesie rekrutacji. Absolwenci proszeni są również o ocenę własnych kompetencji (ocena subiektywna własnych umiejętności). Absolwenci kontynuujący naukę wskazują formę kształcenia oraz uczelnię, na której podjęli naukę. W przypadku kontynuacji nauki na innej niż Uniwersytet Jagielloński uczelni, zostają poproszeni o wskazanie powodów swojego wyboru.

Absolwenci zarówno pierwszego (n=2) jak i drugiego stopnia (n=4) najwyżej oceniają posiadane przez siebie kompetencje w zakresie samodzielnej organizacji pracy. Z drugiej strony, niżej oceniają umiejętność radzenia sobie w stresujących sytuacjach. W momencie badania naukę kontynuowało 2 absolwentów studiów pierwszego stopnia. Jeden absolwent studiów drugiego stopnia deklarował wyłącznie pracę. Dwóch absolwentów drugiego stopnia deklarowało, że łączy pracę oraz naukę, a jeden pozostawał bez zatrudnienia. Ankietowani, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia wybierali studia drugiego stopnia na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz kursy językowe. Kontynuujący naukę absolwenci studiów drugiego stopnia decydowali się na szkołę doktorską oraz dodatkowy kierunek na studiach drugiego stopnia na Uniwersytecie Jagiellońskim.

W Instytucie zostały zrealizowane dwie edycje projektu *Praxis. Program staży dla historyków sztuki* (I edycja: 1.05.2016–30.04.2018; II edycja: 1.11.2017–31.10.2019). Celem projektu było podniesienie kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym, odpowiadających potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa. Program wysokiej jakości staży nastawiony był na ułatwienie studentom wejścia na rynek pracy poprzez zdobycie praktycznego doświadczenia, uzupełniającego wiedzę pozyskaną na studiach. Zakres przedmiotowy stażów był związany bezpośrednio z efektami kształcenia na prowadzonym przez uczelnię kierunku studiów, by zapewniać ich praktyczne wykorzystanie w toku zadań wykonywanych na stażu. Szczegóły dotyczące realizacji programu w załączniku: Rezultaty programu Praxis.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

1. Nauczyciele akademiccy Instytutu

W Instytucie zatrudnionych jest 25 osób, które pełnią obowiązki dydaktyczne: 5 profesorów tytularnych, 4 profesorów UJ, 2 doktorów habilitowanych, 12 doktorów, 2 magistrów.

Nadto zajęcia ze studentami prowadzą pracownicy Instytutu niebędący nauczycielami akademickimi oraz 10 osób spoza jednostki. Szczegóły dotyczące dorobku naukowego oraz ich kompetencji dydaktycznych w załączniku: Samoocena osób prowadzących zajęcia w IHS UJ.

Zatrudnieni w Instytucie nauczyciele akademiccy to specjaliści w zakresie historii sztuki o bogatym dorobku naukowym. Wielu z nich szczyci się wysoką renomą w polskim i zagranicznym środowisku naukowym, co znajduje również odzwierciedlenie w funkcjach pełnionych w rozmaitych instytucjach i gremiach zajmujących się nauką i sztuką. By wymienić te najistotniejsze: Prof. dr hab. Marek Walczak jest wiceprezesem w Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Historyków Sztuki, prof. dr hab. Wojciech Bałus jest prezesem Komitetu Nauk o Sztuce Polskiej Akademii Umiejętności, prof. dr hab. Andrzej Szczerski jest dyrektorem Muzeum Narodowego w Krakowie, w tym samym muzeum dr hab. Rafał Quirini-Popławski jest zastępcą dyrektora ds. naukowych. Dr hab. Andrzej Betlej, prof. UJ jest dyrektorem Zamku Królewskiego na Wawelu. Wielu pracowników instytutu jest również członkami Społecznego Komitetu Odnowy Krakowa oraz Komisji Historii Sztuki Polskiej Akademii Umiejętności. Niektórzy pracownicy Instytutu zasiadają również w prezydiach i radach ważnych organizacji i instytucji zagranicznych lub międzynarodowych. Przykładowo: prof. dr hab. Wojciech Bałus jest członkiem Rady Naukowej Germanisches Nationalmuseum w Norymberdze, Dr Dobrosława Horzela pełni funkcję sekretarza w Corpus Vitrearum International.

Pracownicy Instytutu angażują się ponadto w rozmaite przedsięwzięcia wydawnicze: są recenzentami lub wchodzą w skład komitetów redakcyjnych ważnych polskich czasopism naukowych (m.in. „Biuletyn Historii Sztuki", „Folia Historiae Artium", „Roczniki Sztuki Śląskiej", „Rocznik Historii Sztuki") oraz serii wydawniczych. Na szczególną uwagę zasługują dwie serie naukowe o ogólnopolskim zasięgu, których redaktorami naczelnymi są pracownicy instytutu. Pierwsza, której redaktorem jest prof. dr hab. Wojciech Bałus to „Ars Vetus et Nova", ukazująca się w Towarzystwie Universitas od 1999 (w roku 2022 wydana została sześćdziesiąta monografia serii), druga to „Studia z historii sztuki dawnej Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego i Muzeum Narodowego w Krakowie", której redaktorem jest prof. dr hab. Marek Walczak.

Opis struktury Instytutu Historii Sztuki UJ dostępny na stronie: https://ihs.uj.edu.pl/instytut/struktura.

2. Obsada zajęć

Załącznik: Wykaz zajęć lub grup zajęć i godzin zajęć prowadzonych na ocenianym kierunku.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

1. Infrastruktura służąca realizacji zajęć dydaktycznych

Instytut Historii Sztuki UJ dysponuje dwiema salami wykładowymi (39, 40) i trzema salami przeznaczonymi na seminaria i ćwiczenia (8, 36, 43). We wszystkich salach znajdują się zainstalowane na stałe urządzenia projekcyjne oraz komputery. Z wyjątkiem sali 8 we wszystkich salach istnieje możliwość połączenia z Internetem (przewodowym lub bezprzewodowym). Zastosowane rozwiązania umożliwiają także korzystanie z własnego sprzętu przez pracowników lub studentów.

- sala 39 (Sala Lanckorońskich): projektor multimedialny NEC P554U z automatycznie rozwijanym ekranem VizArt Venus oraz przetwornikiem sygnałów DaisyNet II TRX (zakup i instalacja 2018 r.); laptop
- sala 40: projektor multimedialny laserowy EPSON EB-L400U z przełącznikiem programowalnym Neets QueBec PRO (zakup i instalacja 2019); komputer stacjonarny
- sala nr 8: projektor multimedialny laserowy SONY VPL-PHZ50 oraz ekran ramowy Avtek FOLD 220 (zakup i instalacja 2022); laptop
- sale 36 i 43: ekrany interaktywne dotykowe Avtek TouchScreen Pro 4K z wbudowanymi komputerami PC (zakup w ramach dofinansowania Rektorskiego Funduszu Wspierania Dydaktyki „Ars Docendi", 2018); laptopy

Instytut dysponuje dwoma przenośnymi projektorami multimedialnymi ASK Proxima C3327W (rok produkcji 2014) i jednym rezerwowym instalacyjnym EPSON EB-1945W (rok produkcji 2013); ponadto trzema starszymi laptopami dostępnymi do celów dydaktycznych.

W związku z wprowadzeniem ćwiczeń praktycznych z fotografii dokumentacyjnej na kierunku ochrona dóbr kultury, w 2019 ze środków własnych i dofinansowania z funduszu „Ars Docendi" zakupiono następujący sprzęt:

- dwa aparaty cyfrowe Canon EOS 6D Mark II z kompletem obiektywów (Canon EF 24-70mm f/4 IS USM, Sigma 105mm f/2,8 EX DG OS HSM Macro, Canon EF 70-300mm f/4-5,6 IS USM II) i kartami pamięci
- para studyjnych lamp błyskowych Lampa Quadralite DP-300 wraz ze statywami JOYART L-2900 air i softboxami JOYART 60 x 90 cm
- dwa laptopy z oprogramowaniem do edycji zdjęć (Photoshop Elements, PhaseOne Capture One Pro 20; później dokupiono także Agisoft Metashape Standard).

Na potrzeby tych zajęć wykorzystywany jest także zestaw reprodukcyjny Kaiser Fototechnik (stół, kolumna z uchwytem, lampy, szyba dociskowa) (zakupiony 2011).

Instytut dysponuje trzema kamerkami internetowymi (Logitech Webcam C920, Logitech Webcam C930e, Logitech Webcam C600 2MP USB) do prowadzenia zajęć zdalnych.

Do prowadzenia zajęć terenowych w warunkach stanu zagrożenia epidemicznego (konieczności zachowania dystansu) zakupiono w 2020 r. zestaw TourGuide Pellegrino (4 nadajniki, 40 odbiorników, 100 słuchawek jednorazowych oraz dwie walizki transportowe).

Do celów dydaktycznych, a także badawczych wykorzystywane są skanery: jako narzędzia do pozyskiwania obrazów cyfrowych (do prezentacji, publikacji itp.). Instytut dysponuje:

- trzema profesjonalnymi skanerami płaskimi (Epson Perfection V700, Epson Perfection V750 Pro, Epson 10000XL (A3)

- czterema skanerami starszej generacji (Epson Perfection 4870, Epson Perfection 4990 Photo i dwa Epson V500 Photo)
- skanerem książkowym Bookye Kiosk 4 V2 (w Czytelni Biblioteki).

Infrastruktura służąca wspieraniu działalności naukowej

We wszystkich pozadydaktycznych pomieszczeniach Instytutu (pokoje pracowników, pomieszczenia Biblioteki i Fototeki, przestrzeń wspólna) zapewniony jest dostęp do sieci Internet (przewodowy lub bezprzewodowy).

W budynku Instytutu do dyspozycji pracowników jest 11 komputerów (stacjonarnych lub przenośnych) i 6 drukarek (wyłączając komputery i drukarki pozostające do użytku Sekretariatu i Biblioteki).

Część aparatury badawczej pozyskiwana jest w związku z realizacją projektów badawczych finansowanych ze źródeł zewnętrznych. Dzięki takim zakupom Instytut dysponuje w szczególności:

sprzętem fotograficznym:

- aparaty Canon EOS 400D, 2 szt., z dodatkowymi obiektywami Sigma APO DG 70-300 mm i statywami (zakupione 2007)
- aparat cyfrowy Canon EOS 6D (zakupiony 2016)
- aparat cyfrowy Canon EOS 5D Mark III, 2 szt. (zakupione 2012)
- specjalistyczny statyw do fotografowania na dużych wysokościach
- dwoma serwerami plików NAS do archiwizacji danych
- profesjonalnym monitorem graficznym NEC SpectraView 231
- serwerem komputerowym HP ML310E Gen8 V2 obsługującym bazę danych i serwis internetowy Fototeki Instytutu (zakupiony 2015)
- mikroskopem stereoskopowym Motic SL-47 do identyfikacji technik fotograficznych (zakupiony 2015)

Od roku 2020 Instytut uczestniczy we wdrażaniu ogólnouniwersyteckiego systemu MuzUJ, służącego do ewidencjonowania majątku szczególnego stanowiącego dziedzictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. W rezultacie od 2021 r. dysponuje nowoczesnym systemem katalogowania swych zbiorów (archiwum fotograficzne, kolekcja odlewów gipsowych, zabytkowe meble). System ten umożliwia też zarządzanie dokumentacją fotograficzną pozyskiwaną w trakcie bieżących prac badawczych.

Koła Naukowe otrzymały nowe pomieszczenia w zabytkowych piwnicach budynku, gdzie stworzona została dla studentów stuba communis. W planach jest utworzenie w kolejnej sali przestrzeni wystawienniczej – gdzie nasi studenci mogliby realizować projekty kuratorskie. W części odnowionych sal będzie zrekonstruowany „Gabinet Historyi Sztuki", znajdą się tam odrestaurowane zabytkowe odlewy gipsowe dzieł sztuki nowożytnej, pochodzących z historycznej kolekcji Instytutu. W ostatnich latach dawną ciemnię fotograficzną zaadaptowano na Pracownię Projektów Badawczych, odnowiono klatkę schodową, korytarz na II piętrze, a przede wszystkim wymieniono sieć internetową.

2. Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej

W ostatnich latach, o czym już wspomniano, wymieniono sieć internetową, tak że w budynku dysponujemy siecią WiFi. Nadto pracownicy i studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego mają dostęp do sieci bezprzewodowej UJ_WiFi. Uniwersytet należy także do eduroam – międzynarodowej akademickiej sieci WiFi. System eduroam UJ pozwala na uzyskanie darmowego dostępu do Internetu

studentom i pracownikom UJ. Można z niego korzystać na terenie innych uczelni (w kraju i za granicą) uczestniczących w projekcie eduroam, a także na terenie UJ.

3. Udogodnienia dla studentów z niepełnosprawnością

W zakresie wychodzenia naprzeciw potrzebom studentom z niepełnosprawnością Instytut ściśle współpracuje z Działem ds. Osób Niepełnosprawnych. Dział ten na wniosek studenta znajdującego się w szczególnej sytuacji zdrowotnej, przygotowuje indywidualną adaptację procesu dydaktycznego, która jest przyznawana na semestr lub rok akademicki w zależności od sytuacji zdrowotnej osoby studiującej. Następnie zaś sekretariat Instytutu przesyła zalecenia do nauczycieli akademickich lub osób prowadzących zajęcia dydaktyczne ze studentem. Przykładowymi adaptacjami procesu uczenia się są: możliwość nagrywania zajęć, dostosowania materiałów dydaktycznych do potrzeb osób niewidzących i słabowidzących, zwiększenie limitu nieobecności, wydłużenia czasu na przygotowanie prac zaliczeniowych, szczególnie obszernych prac pisemnych, a także w razie konieczności dzielenia ich na mniejsze części oraz wydłużenie czasu trwania zaliczeń i egzaminów, rozłożenie sesji egzaminacyjnej w czasie; dostosowanie formy egzaminu do indywidualnych potrzeb studentów.

4. Fototeka i inne udogodnienia dla studentów

W strukturze instytutu wyodrębniona jest Fototeka, w której zgromadzono ok. 200 tysięcy fotografii archiwalnych, pozostających do dyspozycji pracowników i studentów (część zdjęć jest dostępna on-line). Fototeka Instytutu Historii Sztuki UJ kontynuuje tradycje Gabinetu Historii Sztuki, utworzonego z inicjatywy prof. Mariana Sokołowskiego na początku lat 80. XIX wieku w celu gromadzenia "aparatu naukowego" – odlewów gipsowych, rycin i fotografii, służących jako materiał ilustracyjny do wykładów i ćwiczeń. Obecnie zbiory Fototeki liczą blisko 68 tys. fotografii (odbitek, negatywów i diapozytywów) i należą do najstarszych i najbogatszych archiwów fotograficznych o profilu historycznoartystycznym w Polsce. Dzięki grantowi Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w latach 2014-2019 zrealizowano projekt badawczy pt. Fotografie dzieł sztuki polskiej w zbiorach Fototeki Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Opracowanie naukowe, digitalizacja i wydanie katalogu. W ramach projektu zdigitaliowano i opracowano ok. 19 tys. odbitek fotograficznych dotyczących sztuki na dawnych i obecnych terenach Polski. Zespół ten stanowi najcenniejszą część archiwum i ma ogromne znaczenie nie tylko dla badań historycznoartystycznych (ze względu na wartość tych zdjęć jako źródeł ikonograficznych) czy dla historii fotografii polskiej, ale także dla dziejów polskiej historii sztuki. Opracowanie tego zespołu polegało na zgromadzeniu możliwie wyczerpujących informacji o poszczególnych odbitkach (wymiary, technika wykonania, autorstwo, datowanie, proweniencja) oraz podstawowych wiadomości o przedstawionych na nich dziełach sztuki (identyfikacja, miejsce przechowywania, autorstwo, datowanie itp.). Zadanie to wymagało przeprowadzenia szeroko zakrojonych kwerend archiwalnych i bibliotecznych, a także poszukiwań materiału porównawczego w licznych zbiorach fotograficznych w kraju i za granicą. Integralną częścią projektu było sporządzenie cyfrowej dokumentacji obrazowej opracowywanych odbitek, czyli ich digitalizacja. Została ona przeprowadzona według aktualnie obowiązujących standardów dokumentacji dóbr kultury. Najcenniejsze i najstarsze pozytywy uprzednio poddano konserwacji zachowawczej (odczyszczenie z kurzu i zabrudzeń, reparacja poważniejszych uszkodzeń podłoża, zabezpieczenie odbitek atestowanymi obwolutami). Cyfrowe reprodukcje fotografii oraz zebrane na ich temat informacje zostały wprowadzone do posiadanej przez Instytut Historii Sztuki UJ bazy danych Fotoarch, a następnie udostępnione szerokiemu gronu odbiorców za pośrednictwem serwisu internetowego Fototeki. Wyniki przeprowadzonych badań zostały również ogłoszone w publikacji książkowej pt. Katalog Fototeki Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Fotografie dzieł sztuki polskiej wykonane przed rokiem 1900 (2019). Przygotowanie katalogu objęło także dodatkowe badania nad dziejami Gabinetu Historii Sztuki UJ, rolą fotografii w rozwoju historii sztuki w Krakowie oraz dziejami fotografii dzieł sztuki w Polsce w XIX wieku. Rezultaty tych badań

zostały opublikowane w trzech obszernych esejach zamieszczonych w katalogu. Książka dostępna jest w wersji drukowanej i elektronicznej.

W dydaktyce są również wykorzystywane liczne odlewy gipsowe i ryciny oraz próbki materiałów budowlanych zgromadzone w instytucie. Część zajęć odbywa się w Muzeum UJ i w innych muzeach Krakowa (z którymi instytut ma podpisane umowy dotyczące odbywania zajęć, ćwiczeń i praktyk inwentaryzacyjnych), co umożliwia studentom bezpośredni kontakt z dziełami sztuki. Podobną możliwość zapewniają zajęcia prowadzone w kościołach i innych zabytkach w Krakowie i jego okolicach. Proces dydaktyczny jest również realizowany podczas ćwiczeń zabytkoznawczych na terenie Polski i za granicą, podczas których wykorzystywana bywa również infrastruktura transportowa uniwersytetu. W trakcie realizacji, jak wspomniano, jest adaptacja pomieszczeń w zabytkowych piwnicach instytutu na galerię sztuki, w której studenci będą mogli realizować projekty wystaw.

Jeśli chodzi o oprogramowanie, Uniwersytet Jagielloński zakupił licencję, dzięki której każdy pracownik, doktorant oraz student ma możliwość korzystania z oprogramowania dostępnego w ramach pakietu Microsoft 365 Apps. W pakiecie tym dostępne są: Word, Excel, PowerPoint, Outlook, Access oraz Teams w wersji lokalnej, czyli instalowane na komputerze lub urządzeniu mobilnym. Szczególnie potrzebne do wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów i związanych z pracą własną są programy Word oraz PowerPoint. Uniwersytet Jagielloński zakupił także licencję na oprogramowanie i usługi firmy Writefull. Licencja obejmuje oprogramowanie Writefull for Word, Writefull for Overleaf, Writefull Revise oraz Writefull Cite. Writefull jest narzędziem, które zostało specjalnie zaprojektowane dla pracowników naukowych i studentów wyższych uczelni do korekty tekstów naukowych w języku angielskim. Sugerowane poprawki opierają się na rzeczywistym zastosowaniu danego słowa czy struktury gramatycznej, zależnym od kontekstu, a nie na ustalonym zestawie reguł gramatycznych. Writefull różni się od innych podobnych narzędzi tym, że wykorzystuje modele językowe oparte na sztucznej inteligencji (AI) i nieustannie „uczy się" na podstawie tekstów milionów artykułów z naukowych czasopism. Writefull poprawia gramatykę, interpunkcję, pisownię i styl językowy. O wiele więcej niż ogólnodostępne narzędzia do sprawdzania gramatyki i pisowni, sugeruje poprawki w strukturze zdań w tekstach naukowych, sugeruje brakujące elementy cytowania i proponuje słownictwo charakterystyczne dla danej dyscypliny, co jest szczególnie ważne dla pomyślnej publikacji w międzynarodowych czasopismach. Writefull nieustannie „uczy się" na podstawie tekstów naukowych i milionów artykułów dostępnych w ramach Open Access w Dimensions. Uniwersytet zapewnia także dostęp do Mendeley – systemu do zarządzania bibliografią. Mendeley to: łatwe wstawianie cytowań i generowanie bibliografii, dogodna współpraca online z innymi naukowcami, proste przenoszenie zawartości z innych menedżerów bibliografii, podpowiadanie istotnych publikacji w oparciu o aktualną zawartość biblioteki oraz dostęp do własnej biblioteki z każdego komputera i urządzeń mobilnych.

5. Biblioteka

Biblioteka Instytutu Historii Sztuki gromadzi blisko 50 tysięcy pozycji katalogowych (wiele z nich liczy się w dziesiątki woluminów) i stanowi jeden z największych księgozbiorów o profilu historyczno-artystycznym w Polsce. Jest „biblioteką-matką" dla polskiej historii sztuki. Z uwagi na wysoką wartość i unikatowy charakter książek nie są one wypożyczane, ale czytelnia dysponuje wysokiej jakości skanerem pozwalającym studentom szybko kopiować wybrane fragmenty tekstów.

Bycie czytelnikiem Biblioteki Instytutu Historii Sztuki jest równoznaczne z byciem czytelnikiem Biblioteki Jagiellońskiej, która również oferuje dostęp do części piśmiennictwa zalecanego w sylabusach. Biblioteka Jagiellońska umożliwia także korzystanie z zasobów cyfrowych (Biblioteka IHS zaś dysponuje sprzętem komputerowym, pozwalającym korzystać z katalogu i baz on-line). W kontekście historii sztuki szczególnie przydatne są:

- Multiwyszukiwarka EDS (EBSCO Discovery Service) umożliwia jednoczesne wyszukiwanie w większości elektronicznych baz danych prenumerowanych przez Uniwersytet Jagielloński oraz w wybranych ogólnodostępnych zasobach online. Oferuje dwa sposoby wyszukiwania.

- Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa, której celem jest ochrona i zachowanie zabytkowych zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej oraz rozwój bibliotecznych zasobów cyfrowych dla utrwalenia dorobku kulturowego polskiego piśmiennictwa.

- Prenumerowane bazy online to m.in.: JSTOR (wielodyscyplinarna baza umożliwiająca przeglądanie archiwalnych numerów czasopism naukowych, z reguły z dostępem do pełnych tekstów artykułów), Artstor (baza ta zapewnia bezpośredni dostęp do materiałów graficznych), Brill (multidyscyplinarna kolekcja czasopism elektronicznych, ze szczególnym uwzględnieniem humanistyki), Cambridge Journals Online (kolekcja czasopism renomowanego wydawnictwa Cambridge University Press), Central and East European Online Library (baza czasopism elektronicznych głównie z dziedziny nauk społecznych i humanistycznych.), De Gruyter Online Journals (wielodziedzinowa baza czasopism pełnotekstowych), Oxford Journals (pełnotekstowa kolekcja czasopism Oxford University Press), Project MUSE (baza pełnotekstowych czasopism z zakresu nauk społecznych i humanistycznych redagowanych przez towarzystwa naukowe działające w państwach leżących na wszystkich kontynentach świata), SAGE Premier (pakiet zawierający duży zbiór reprezentujących szeroką gamę dyscyplin naukowych czasopism. Umożliwia dostęp do pełnotekstowych artykułów od 1999 r.), Taylor & Francis (wielodziedzinowa kolekcja czasopism elektronicznych), czy Wiley Online Library (baza zawiera pełne teksty artykułów czasopism reprezentujących szeroką gamę dziedzin, a także opisy książek, publikacji źródłowych, protokołów laboratoryjnych i baz danych). Pełen spis: https://bj.uj.edu.pl/zasoby-cyfrowe/prenumerowane-bazy-online.

- Repozytorium Uniwersytetu Jagiellońskiego (RUJ), gdzie gromadzone są m.in.: pełnotekstowe czasopisma i artykuły z czasopism, które są wydawane w Uniwersytecie Jagiellońskim, publikacje pełnotekstowe wydawane przez Bibliotekę Jagiellońską, prace doktorskie obronione w Uniwersytecie Jagiellońskim i opisy bibliograficzne publikacji pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Prenumerowane bazy online w większości dostępne są z dowolnego komputera należącego do sieci Uniwersytetu Jagiellońskiego bez konieczności logowania się, co jednak równie istotne – zwłaszcza gdy konieczna była nauka wyłącznie w trybie zdalnym – pracownicy i studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego mają możliwość dostępu również spoza sieci uczelnianej. Dzięki temu nawet w najtrudniejszym – z naukowego i dydaktycznego punktu widzenia – okresie trwającej epidemii, gdy biblioteki były zamknięte, możliwe było kontynuowanie przez pracowników badań oraz przygotowywanie prac pisemnych, w tym dyplomowych, przez studentów. Warto podkreślić, że wówczas pracownicy instytutowej Biblioteki wspierali piszących prace poprzez skanowanie, a następnie udostępnianie im przygotowanych cyfrowych kopii potrzebnych artykułów i rozdziałów książek.

Nadto w ramach ćwiczeń z *Bibliografii i technologii informacyjnych* studenci przechodzą szkolenie tak w Bibliotece Instytutu, jak i Bibliotece Jagiellońskiej, w tym roku zaś również w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, ponieważ także ta instytucja posiada zbiory przydatne dla studiujących historię sztuki. Podczas zajęć z *Bibliografii i technologii informacyjnych* studenci zapoznają się z bazami zakupionymi przez Bibliotekę Jagiellońską, jak i z rozwijającymi się coraz prężniej bazami (i ich wyszukiwarkami i katalogami) typu open access, np. OAIster, OpenAIRE, OpenDOAR, Project Gutenberg, CORE, czy DOAJ. Na tych zajęciach studenci poznają także ofertę e-szkoleń z zasobów elektronicznych prowadzonych przez Bibliotekę Jagiellońską (np. JSTOR, Mendeley, Wiley Online Library). Biblioteka daje również możliwość wzięcia udziału w szkoleniach z cyklu Ars Quaerendi. Zajęcia obejmują zagadnienia takie jak: podstawowe etapy pisania pracy naukowej, szukanie opisów bibliograficznych książek oraz artykułów z czasopism w bibliografiach i bazach danych, wyszukiwanie publikacji na konkretny temat z danej dziedziny, zasady interpretacji wyszukanych opisów bibliograficznych, ocenę wartości wyszukanych materiałów.

6. Badania jakości kształcenia

Poziom zadowolenia z infrastruktury uniwersyteckiej jest badany przez Barometr satysfakcji studenckiej (BSS). W badaniach ubiegłorocznych studenci Wydziału Historycznego ocenili wysoko łatwość dotarcia do budynków dydaktycznych (4,36 n=47), adekwatność wielkości sal do liczby uczestników zajęć (3,85 n=47), a także wyposażenie sanitarne (3,58 n=33). Najniżej oceniono dostępność miejsc parkingowych (1,3 n=27). Studencka ocena oferty biblioteki wskazała, iż najwyżej oceniany jest zakres tematyczny oferty (4,5 n=34) i dostępność czasopism (4,19 n=26) a najniżej dostępność ksero (2,59 n=27) [Skala 1-5].

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

1. Współpraca jednostki z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego

Instytut Historii Sztuki utrzymuje ożywione, choć nie zawsze w pełni sformalizowane, relacje z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego. Głównym ciałem, które na poziomie jednostki zapewnia kontakt instytutu z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest wspomniana w Kryterium 1 Rada Interesariuszy Zewnętrznych (informacja na stronie instytutu: https://ihs.uj.edu.pl/instytut/rada-instytutu/interesariusze-zewnetrzni), która m.in. opiniuje program studiów. Jednostka współpracuje również z rozmaitymi instytucjami zajmującymi się kulturą i sztuką. Tradycyjnymi partnerami Instytutu są Muzeum Narodowe w Krakowie oraz Zamek Królewski na Wawelu, z którymi członkowie instytutu regularnie współpracują przy okazji różnych projektów naukowych i wystawienniczych. Jako przykład współpracy z MNK przywołać można wystawę „Cud światła. Witraże średniowieczne w Polsce", zorganizowaną w MNK (14.02.2020 – 26.07.2020, przedłużona do 18.08.2020), przy współpracy pracowników naukowych IHS UJ i ASP w Krakowie oraz innymi instytucjami, które udostępniły obiekty ze swoich zbiorów (m.in. Bazylika Mariacka w Krakowie, MN we Wrocławiu, MN w Warszawie, Muzeum UJ, Polska Akademia Umiejętności). Pomysł wystawy i katalogu upowszechniającego aktualną wiedzę o średniowiecznym malarstwie witrażowym zrodził się podczas realizacji projektu NPRH Korpus witraży średniowiecznych w Polsce. Kuratorką wystawy była dr Dobrosława Horzela. Ścisłe związki z Zamkiem Królewskim na Wawelu także owocują współpracą, która umożliwia zaangażowanie studentów w badania naukowe. Znamiennym przykładem jest choćby wystawa rysunków Andrzeja Radwańskiego, oparta na efektach napisanej i obronionej w instytucie pracy magisterskiej poświęconej temu artyście. Odnotować warto również współpracę jednostki z Instytutem Goethego w Krakowie, którą podjęto, wspólnie z Kołem Naukowym Studentów Historii Sztuki UJ i Samorządem Studenckim UJ, z okazji obchodów 100. urodzin Josepha Beuysa. Rezultatem tej współpracy była wystawa „Artysta.Szaman / Artystka.Szamanka" w Muzeum Starego Teatru w Krakowie oraz przekazanie instytutowej bibliotece książek poświęconych temu niemieckiemu artyście. Ważnym elementem świadomego utrzymywania przez instytut kontaktów z środowiskiem społeczno-gospodarczym jest współpraca z młodzieżą prowadzona m.in. w ramach Centrum Młodzieży w Krakowie (Krakowskie Młodzieżowe Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki). W ciągu ostatnich lat całoroczne zajęcia dla uczniów szkół średnich prowadzili w nim związani z instytutem doktoranci: mgr Wojciech Sowała (2017/2018), mgr Elżbieta Musialik (2018/2019), mgr Sara Dąbrowska (2019/2020), mgr Dorota Zaprzalska (2020/2021), a także mgr Violetta Korsakova i mgr Konrad Waniewski (2021/2022). Mgr Elżbieta Musialik wzięła też udział w III Festiwalu Wiedzy „Nauka – sposób na sukces", organizowanym cyklicznie przez I Liceum Ogólnokształcące w Wodzisławiu Śląskim. Festiwal ma za zadanie promowanie uniwersytetów oraz jednostek naukowych wśród uczniów tego liceum. 28 czerwca 2022 r. dr Dorota Jędruch uczestniczyła w wydarzeniu Spotkanie z Mistrzem, organizowanym przez IV Liceum Ogólnokształcące im. S. Staszica w Sosnowcu, na którym zachęcała młodzież do studiowania w UJ i rozwijania swoich zainteresowań historycznych i artystycznych.

Nadto Instytut współpracuje także ze specjalistami spoza Uniwersytetu, którzy prowadzą zajęcia dla studentów. Dr Monika Nęcka, odpowiedzialna za *Edukację artystyczna w szkole*, jest metodyczką sztuki i zajmuje się m.in. unowocześnianiem metod nauczania przez sztukę. Tymi doświadczeniami dzieli się ze studentami, którzy mogą wykorzystać je w przyszłej pracy zawodowej. Z kolei Dariusz Nowacki to kustosz z wieloletnim doświadczeniem i ceniony badacz dawnego złotnictwa, jubilerstwa, falerystyki oraz numizmatyki, związany z Zamkiem Królewskim na Wawelu. Jego wiedza i umiejętności, związane wprost z opieką nad zbiorami muzealnymi oraz organizacją wystaw, są szczególnie cenne dla studiujących historię sztuki, ponieważ część z nich chciałaby swoje losy zawodowe związać z muzeami lub galeriami sztuki. W tym roku, w semestrze letnim, prowadzi on wykład konwersatoryjny *Złotnictwo nowożytne – warsztat badacza*. Zakładamy, że ta tematyka przyciągnie wielu studentów, ponieważ dotyczy zagadnień specjalistycznych, którym rzadko poświęca się tak duży wymiar godzinowy (30 godz.), ponadto w roku 2013/14 zorganizowano zajęcia o zbliżonej tematyce i cieszyły się one znaczną popularnością. Zajęcia *Złotnictwo nowożytne – warsztat badacza*

współprowadzi Jerzy Żmudziński, uznany specjalista w zakresie rzemiosła artystycznego, w tym przede wszystkim złotnictwa. Instytut współpracuje także z dr hab. Wojciechem Szafrańskim, prof. UAM. Prowadzi on zajęcia z *Rynku sztuki*. W swej praktyce badawczej ściśle koncentruje się na kwestiach obrotu dziełami sztuki oraz prawnej ochrony dziedzictwa kulturowego. Ma on także bogate doświadczenie zawodowe związane wprost z rynkiem sztuki, dzięki czemu studenci podczas zajęć nie tylko są zapoznawani z aktualną wiedzą, ale również zapoznają się z praktycznymi aspektami funkcjonowania rynku sztuki. Jest to istotne, ponieważ niektórzy studenci są zainteresowani pracą związaną z obrotem dziełami sztuki. Za przedmiot *Zarządzanie obiektami zabytkowymi* odpowiada dr Michał Wiśniewski związany z Katedrą Historii Gospodarczej i Społecznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Problematyka zarządzania dziedzictwem kulturowym w kontekście zadań administracji publicznej należy do jego głównych zainteresowań badawczych, tak więc i w tym przypadku studenci zyskują kontakt ze specjalistą, a zarazem doświadczonym dydaktykiem. Trzeba bowiem podkreślić, że w doborze współpracowników spoza Uniwersytetu Instytut zawsze stara się pozyskiwać uznanych badaczy z doświadczeniem dydaktycznym. Współpraca z nimi korzystnie wpływa na ofertę Instytutu, a także bardzo często umożliwia studentom kontakt z badaczami dysponującymi poważnym doświadczeniem zawodowym spoza uczelni, związanym głównie z instytucjami kultury, edukacją oraz administracją państwową. Z rozmów ze studentami zaś jasno wynika, że bardzo cenią sobie możliwość tego rodzaju spotkań, ponieważ regularnie pojawiają się postulaty większego nacisku w kształceniu na aspekty dotyczące możliwości pracy zawodowej po studiach. Formą wyjścia naprzeciw tym sugestiom jest właśnie współpraca z cenionymi ekspertami-praktykami. Warto dodać, że przy przedłużaniu współpracy z danym prowadzącym Instytut uwzględnia opinie studentów: w przypadku, gdy są one negatywne, może zapaść decyzja o rezygnacji ze współpracy i konieczności znalezienia innej osoby.

Część pracowników instytutu ma także doświadczenia współpracy – często polegającej na gościnnych wykładach o charakterze popularyzatorskim – z takimi instytucjami jak np. Muzeum Narodowe w Krakowie, Akademia Dziedzictwa MCK, Stowarzyszenie Nauczycieli Humanistów, Galeria Sztuki Wozownia w Toruniu, Festiwal Nowy Plan w Poznaniu, OSSA – Ogólnopolskie Spotkania Studentów Architektury, Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida w Nowej Hucie, Festiwal Miasto Movie we Wrocławiu, Uniwersytet Dzieci Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Fundacja Promocji Kultury Bęc zmiana w Warszawie, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, MDK w Czechowicach-Dziedzicach, Krajowy Fundusz na Rzecz Dzieci w Warszawie ,a także licea w Krakowie i poza nim. Warto dodać, że tego rodzaju kontakty owocują niekiedy przyciągnięciem kandydatów na studia w Instytucie.

Istotnym elementem, który determinuje konieczność nawiązywania kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest wreszcie praktyka inwentaryzatorska w wymiarze 30 h, która odbywa się na studiach pierwszego stopnia pod opieką merytoryczną pracowników Instytutu Historii Sztuki UJ w wybranych obiektach zabytkowych takich jak muzea, klasztory i inne instytucje posiadające zbiory artystyczne. Praktyki zaliczone zostają na podstawie sporządzonych przez studenta kart inwentarzowych zabytków podlegających inwentaryzacji, w ilości określonej wcześniej przez prowadzącego praktykę.

2. Monitorowanie współpracy Instytutu z podmiotami zewnętrznymi

Pytanie o ocenę współpracy jednostki z podmiotami zewnętrznymi podczas realizacji programu studiów kierowane jest do studentów podczas rokrocznego badania Barometr Satysfakcji Studenckiej. W roku 2021/2022 kryterium (jednostka współpracuje z podmiotami zewnętrznymi (firmy, instytucje, organizacje) przy tworzeniu i realizacji programu studiów uzyskało wartość - 2,81 (n=32), a średnia wartość odpowiedzi na pytanie, czy jednostka umożliwia lub ułatwia nawiązanie kontaktów z podmiotami zewnętrznymi takimi jak firmy, instytucje, organizacje na 2,48 (n=31) [Skala 1-5].

Ewaluacji podlegał także wcześniej omówiony program Praxis. W związku z nią powstały trzy raporty, dotyczą one: procesu rekrutacji, losów zawodowych uczestników oraz ich samooceny własnych kompetencji. Tak też podczas rekrutacji zaoferowano kandydatom 229 indywidualnych miejsc stażu w 76 instytucjach, ostatecznie wszystkich miejsc było 233, ponieważ niektóre instytucje ostatecznie zadecydowały o utworzeniu dodatkowych miejsc. Zaproponowane obowiązki/stanowiska to:

zarządzanie zbiorami, pracownik działu marketingu, pracownik działu edukacji, pracownik wydawnictwa, konserwator-archiwista, asystent muzealny, badacz. Ostatecznie w programie wzięło udział 23 studentów Instytutu. Największą popularnością cieszyły się oferty instytucji z Krakowa, bardzo często były to staże w dużych instytucjach z sektora publicznego, głównie muzea (przede wszystkim Muzeum Narodowe). Na podstawie ankiet uczestników przygotowano rekomendacje dla instytucji przyjmujących (zob. Raport rekrutacji załącznik nr 1).

W badaniu losów zawodowych uczestników programu uwzględniono 112 osób, które wypełniły ankietę Losów zawodowych 1 miesiąc po ukończeniu stażu, a także kolejną ankietę po 3 miesiącach od końca stażu. Z tego raportu wynika, że 36,6% badanych, którzy wypełnili ankietę nie znalazło zatrudnienia, 70 osób wykonywało pracę najemną (62,5%). Z osób pracujących 5 zaś zadeklarowało, zatrudnienie na okres próbny, 6 osób umowę na zastępstwo, a 16 osób podpisało umowę na czas określony (14,3%), 35 umowę zlecenie (31,3%). 7 osób zostało zatrudnionych w formie umowy o dzieło. Rezultaty kolejnej ankiety nie odbiegają znacząco od pierwszej: wydaje się, że minęło zbyt mało czasu, by nastąpiły wyraźne zmiany w strukturze zatrudnienia. Nadto część osób zdecydowała się na kontynuację nauki, decyzję swą motywując m.in. chęcią rozszerzenia kompetencji i zajęcia się pracą naukową, a także nadzieją na lepszą pracę i wyższe zarobki. Uczestnicy w swoich wypowiedziach stosunkowo często wskazywali na zbyt wysokie wymagania pracodawców, niekiedy także na niedostatek ofert zgodnych z wykształceniem. Jednakże zauważono, że studenci historii sztuki częściej niż studenci etnologii i antropologii podejmowali pracę zgodną ze swoim wykształceniem (np. asystent muzealny). W związku z tym wydaje się, że przedmioty takie jak np. *Polskie prawo ochrony zabytków*, *Rynek sztuki*, *Muzealnictwo*, *Podstawy krytyki artystycznej* (wykład i ćwiczenia), *Zarządzanie obiektami zabytkowymi* oraz *Terenowa praktyka inwentaryzatorska* dla studiów pierwszego stopnia oraz ścieżka kuratorska dla studiów drugiego stopnia stanowią adekwatną odpowiedź na potrzeby rynku oraz planami zawodowymi absolwentów – w omawianych badaniach dowiedziono również, że większość osób ma sprecyzowane oczekiwania związane z przyszłością zawodową (zob. Raport Losów Zawodowych załącznik nr 2).

Z kolei z raportu dotyczącego oceny kompetencji przez uczestników programu wynika, że nie zaobserwowano różnic w szacowaniu swoich kompetencji zależnie od płci, studiowanego kierunku studiów i innych możliwych zmiennych różnicujących, co oznacza, że badana grupa była jednorodna pod względem oceny swoich umiejętności. Jednocześnie jednak wyniki testu kompetencji wykazały, że osoby osiągające najniższe wyniki miały tendencję do przeszacowywania swoich umiejętności. Nadto dostrzeżono, że uczestnicy w pracy cenią sobie takie aspekty jak kreatywność i twórczość w wykonywanej pracy (zob. Raport kompetencji). Studia w Instytucie dają wiele możliwości do rozwoju tych cech, ponieważ wymagają umiejętności abstrakcyjnego myślenia, analizy i kojarzenia pozornie odległych od siebie faktów, a także samodzielnego rozwiązywania złożonych problemów. Stąd wydaje się, że nacisk na przedmioty o charakterze seminaryjnym, a także ćwiczeniowym jest korzystny w kontekście nabywania przez studentów umiejętności przydatnych na rynku pracy i powinien być kontynuowany.

Załącznik. Wyniki BSS 2022; Raport rekrutacji załącznik nr 1; Raport Losów Zawodowych załącznik nr 2; Raport kompetencji.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

1. Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia

Umiędzynarodowienie jest istotnym elementem strategii rozwoju Wydziału Historycznego UJ. Studenci instytutu mają możliwość wyjazdów zagranicznych w ramach programu stypendialnego Erasmus+ i Erasmus Praktyki. Z kolei pracownicy naukowi i administracyjni motywowani są do wyjazdów zagranicznych o charakterze dydaktyczno-naukowym i doszkalającym. Sporadycznie w instytucie organizowane są wykłady gościnne uczonych z zagranicy.

2. Kształcenie w językach obcych

Oprócz kształcenia opisanego w pkt 5 zgodnie z Zarządzeniem nr 112 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 5 września 2022 roku
w sprawie: szczegółowych warunków i zasad realizacji drugiego lektoratu języka obcego nowożytnego w ramach przedmiotów do wyboru przez studentów rozpoczynających w roku
akademickim 2022/2023 studia drugiego stopnia – studenci rozpoczynający w roku akademickim 2022/2023 studia drugiego stopnia mogą realizować, bez wnoszenia opłat, zajęcia z dodatkowego lektoratu jako przedmiotu nieobjętego programem studiów.

3. Przygotowanie studentów do uczenia się w językach obcych

Uniwersytet dysponuje międzywydziałową jednostką, Jagiellońskie Centrum Językowe (JCJ), która zajmuje się nauczaniem języków obcych na poziomach określonych wedle klasyfikacji Europejski Systemu Opisu Kształcenia Językowego, ESOKJ (Common European Framework of Reference for Languages, CEFR) przyjętej przez Radę Europy. Jakość nauczania tam języków obcych potwierdza posiadany status akredytowanego członka European Association for Quality Language Services (EAQUALS), stowarzyszenia afiliowanego przy Radzie Europy oraz otrzymane w związku z tym statusem certyfikaty w latach 2016 i 2021. Program studiów obejmuje obowiązkowe lektoraty (I i II stopień) z języka obcego, które kończą się egzaminem.
Każdy semestr lektoratu kończy się zaliczeniem na ocenę, ocena ta nie liczy się do średniej ocen ze studiów, a za zaliczenie poszczególnych semestrów nie przewiduje się żadnych punktów ECTS. Ostatni semestr nauki lektoratu kończy się egzaminem a przystąpienie do niego jest możliwe wyłącznie po ukończeniu wszystkich następujących po sobie semestrów nauki lektoratu.
Egzamin kończący lektorat składa się z części pisemnej i ustnej.
Egzamin kończy się oceną, która wpisywana jest do USOS i liczy się do średniej ocen ze studiów, a zdany egzamin można otrzymać punkty ECTS, za każde 30 godzin można uzyskać 2 ECTS (zob. § 9 Zarządzenia Rektora UJ nr 70 z dnia 7 lipca 2021 roku).

- **Studia I stopnia**: liczba godzin lektoratu – 120; poziom lektoratu – B2, C1, C2; poziom egzaminu – co najmniej B2; liczba ECTS za egzamin – 8.
- **Studia II stopnia:** liczba godzin lektoratu – 60; poziom lektoratu – B2+, C1+, C2+; poziom egzaminu – co najmniej B2+; liczba ECTS za egzamin – 4.

Kursy tematyczne
Ich obecność w ofercie JCJ pojawiła się z myślą o osobach, które chcą rozwijać swoje kompetencje językowe w określonym obszarze tematycznym (*English for Psychology* albo *Current Trends in Society and Culture*) albo w obszarze określonych sprawności językowych takich, jak mówienie, pisanie, czytanie (na przykład *Pronunciation and Conversation Course* albo *Academic Writing*). Większość kursów projektowanych jest na dwa semestry (60 godzin) i można je realizować: w ramach wolnych żetonów, które pozostają do wykorzystania na przykład po zwolnieniu się z języka certyfikatem zewnętrznym lub przepisaniu oceny; w miejsce klasycznego lektoratu, ale wyłącznie na studiach II lub III stopnia, w wymiarze co najmniej 60 godzin; obok klasycznego lektoratu po wykupieniu odpowiedniej liczby żetonów (dodatkowe żetony można otrzymać w Sekretariacie JCJ po uiszczeniu

kwoty odpowiadającej liczbie godzin kursu, wysokość opłat określają zarządzenia Rektora UJ w sprawie opłat za usługi edukacyjne).
Warto dodać, że JCJ jest dostosowane również do potrzeb osób niepełnosprawnych, dzięki czemu nie są one wykluczane z możliwości rozwoju kompetencji językowych. JCJ współpracuje bowiem z Działem do spraw Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Jagiellońskiego w zakresie nauczania języków obcych osób studiujących z niepełnosprawnością wzroku i słuchu. Tak też lektorzy posiadają kompetencje w zakresie stosowania zaproponowanych przez DON adaptacji w nauczaniu osób z niepełnosprawnościami. Występujące u uczestników wyłączenie ośrodka zmysłowego, jakim jest wzrok lub słuch, powinny być uwzględniane i rekompensowane w inny sposób podczas zajęć. Lektorzy JCJ ściśle współpracują z pracownikami DON w procesie określania specyficznych potrzeb studenta wynikających z konkretnej niepełnosprawności, adaptacji materiałów dydaktycznych, dostosowania sposobu prowadzenia zajęć oraz formy zaliczeń i egzaminu. W ramach współpracy JCJ i DON organizowane są międzywydziałowe zajęcia z języka angielskiego dla osób z niepełnosprawnością wzroku i słuchu. W uzasadnionych przypadkach lektorat odbywa się w pomieszczeniach DON z wykorzystaniem technologii wspomagających. Osoby studiujące, których sytuacja zdrowotna wymaga adaptacji standardowych zajęć językowych, mogą ubiegać się o ich dostosowanie do swoich indywidualnych potrzeb uwarunkowanych stanem zdrowia – w tym celu należy zgłosić się do DON.

4. Mobilność i wymiana międzynarodowej studentów

Podstawę mobilności i wymiany międzynarodowej w Instytucie stanowi program Erasmus+. Studenci odbywają także praktyki zawodowe w ramach tego programu. Dodatkowo IHS UJ ma podpisaną umowę z uniwersytetem w Bazylei (Szwajcaria), obejmującą miejsce dla jednego studenta/tki studiów licencjackich, magisterskich lub doktoranckich oraz jednego pracownika naukowo-dydaktycznego. Umowa ta została podpisana w ramach programu „Swiss-European Mobility Programme", funkcjonującego na zasadach zbliżonych do Programu Erasmus+.

W okresie 2019/2020 z oferty programu skorzystało 5 studentów Instytutu, wyjeżdżając do Włoch, Niemiec i Grecji, z kolei w roku 2020/2021 wyjechały 4 osoby (Hiszpania, Austria, Niemcy, Belgia), a w 2021/2022 jedna do Francji. Nadto w okresie od 2019 do 2022 5 osób wybrało się na praktyki w ramach programu Erasmus. Szkolili się w Szwecji, Danii i Niemczech. Jeśli zaś chodzi o przyjazdy do Instytutu, w okresie od 2019 do 2022 przyjęliśmy łącznie 15 osób z Czech, Hiszpanii, Grecji, Austrii, Turcji, Niemiec, Belgii, Francji, Litwy i Słowacji. Nadto w roku 2021/2022 Instytut przyjął trzy osoby z Ukrainy w ramach innych programów wymiany. Należy podkreślić, że Instytut dokłada starań, aby studenci korzystali z dostępnych możliwości wymiany międzynarodowej, polega to przede wszystkim na bieżącym informowaniu o rekrutacjach (poprzez ogłoszenia na stronie oraz osobną zakładkę poświęconą programowi Erasmus) oraz pomocy instytutowego koordynatora Programu Erasmus+. Mimo podejmowanych wysiłków, w ostatnim czasie program nieco stracił na popularności, co jest trendem obserwowanym w całej Europie. Z rozmów ze studentami wynika, że jednym z najbardziej zniechęcających czynników jest niezbyt wysokie stypendium, które nie wystarcza na funkcjonowanie poza krajem, zwłaszcza w obecnej sytuacji gospodarczej. Z kolei z kontaktów z koordynatorami krajów partnerskich jasno wynika, że choć nasz Instytut dla wielu studentów jest bardzo atrakcyjny, to ze względu na wojnę w Ukrainie wolą albo wstrzymać się z przyjazdem, albo po prostu wybrać inne miejsce, bardziej oddalone od działań wojennych. Są to czynniki zewnętrzne, na które Instytut nie ma wpływu.

Załącznik. Mobilność studentów.

5. **Wykłady gościnne zagranicznych badaczy**

Badacze z zagranicy są zapraszani do Instytutu na gościnne wykłady. Przykłady:

- 10 stycznia 2018 prof. Megan Luke (University of Southern California, Freie Universität Berlin) wygłosiła wykład gościnny pt. *Photoplastik: Episodes in the History of the 3D Replica*. Wykład został zorganizowany w ramach projektu Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej MISTRZ:

DeMATERIALIZATIONS in Art and Art-Historical Discourse in the 20th Century prof. dr. hab. Wojciecha Bałusa.

- 4 kwietnia 2018 rof.. Sebastian Ristow (Uniwersytet w Kolonii), wygłosił gościnny wykład pt. *Cologne and Aachen between Late Antique and Early Medieval Times. Archaeological Research on the Architecture*.
- 25 kwietnia 2018 podczas inauguracji MCBW Sarah Brown (University of YIrk i York Glaziers Trust) wygłosiła gościnny wykład *The Art of Collaboration: The conservation of York Minster's Great East Window 2011–2017*.
- 26 kwietnia i 19 maja 2022 Olena Donets, krytyk sztuki, pracownik Wydziału Sztuk Pięknych Biblioteki Narodowej Ukrainy im. Władimira Wiernadskiego: dwa wykłady na temat plakatu ukraińskiego.

6. Monitorowanie umiędzynarodowienia procesu kształcenia

Monitorowanie sposobów, częstości i zakresu umiędzynarodowienia procesu kształcenia prowadzone są na bieżąco tak na poziomie Instytutu, jaki i przede wszystkim Działu Współpracy Międzynarodowej UJ. Mając na uwadze doskonalenie procesu umiędzynarodowienia, Instytut stara się, w ramach programu Erasmus+, o podpisywanie umów ze cenionymi uczelniami, uwzględniając przy tym opinie studentów.

Ostatnimi czasy zostały podjęte rozmowy z Uniwersytetem w Ołomuńcu oraz Uniwersytetem Karola w Pradze.

Do Instytutu na gościnne wykłady są zapraszani badacze zagraniczni (zob. punkt 5. powyżej). Ponadto jednostka organizuje konferencje o charakterze międzynarodowym, które stanowią możliwość poznania naukowców z ośrodków zagranicznych. Każdorazowo informacja o tego rodzaju wydarzeniu umieszczana jest na stronie Instytutu, a także na tablicach w budynku, studenci zaś są zachęcani do uczestnictwa (z zapewnieniem usprawiedliwienia nieobecności na zajęciach). Dodatkowo, jako że w okresie epidemicznym prężnie zaczęły rozwijać się inicjatywy zdalnych wykładów i konferencji, poszczególni wykładowcy informują o nich na zajęciach lub rozsyłają informacje, korzystając z poczty uniwersyteckiej. Niewątpliwie jest to korzystna strona owej wyjątkowej sytuacji, ponieważ znacząco zwiększyła dostępność bieżącego śledzenia rozwoju dyscypliny na całym świecie.

Elementem wpływającym na umiędzynarodowienie kształcenia jest także konieczność zapoznawania się przez studentów z literaturą w językach obcych. Ten aspekt jest szczególnie istotny podczas pisania prac etapowych oraz zaliczeniowych. Dostęp do zagranicznej literatury jest zapewniany przede wszystkim poprzez Bibliotekę Instytutu oraz zbiory cyfrowe zapewniane przez Bibliotekę Jagiellońską. Ten wymóg sprawia, że studiujący zapoznają się z wynikami badań prowadzonych przez uczonych z całego świata, co w przypadku studiów z historii sztuki jest nieodzowne, a zarazem gwarantuje, że studenci nie są ograniczeni jedynie do krajowego obiegu naukowego. Z kolei wykładowcy wykorzystują swoje międzynarodowe doświadczenia (m.in. udział w konferencjach, grantach) w procesie dydaktycznym, co polega zwłaszcza na zapoznawaniu studentów z aktualnymi badaniami i metodami badawczymi.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

1. Wsparcie dla studentów

W zakresie wyrównywania szans osób niepełnosprawnych poprzez opracowywanie i wdrażanie racjonalnych adaptacji mających na celu równe traktowanie osób z niepełnosprawnościami w dostępie do edukacji wsparcia studentom udziela Dział ds. Osób Niepełnosprawnych (https://don.uj.edu.pl). Na Uniwersytecie powołana również została jednostka oferująca wsparcie w obszarze zdrowia psychicznego niekorzystnie wpływających na studia, pracę czy życie prywatne - Studencki Ośrodek Wsparcia i Adaptacji "SOWA" (https://www.uj.edu.pl/sowa).

Na Uczelni realizowany jest Projekt „Zagraniczna mobilność studentów ze specjalnymi potrzebami" ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) - o dodatkowe fundusze mogą ubiegać się:

a. Studenci pobierający stypendium socjalne w semestrze poprzedzającym semestr wyjazdu na studia w ramach Programu Erasmus+;
b. Studenci z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, którzy zakwalifikowali się na stypendium w ramach programu Erasmus+ (studia i praktyki).

Cel główny projektu to podniesienie kompetencji zawodowych i kluczowych studentów niepełnosprawnych oraz studentów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, poprzez zrealizowanie części programu kształcenia w zagranicznej uczelni. Oczekiwane efekty to przede wszystkim wzrost kompetencji właściwych dla wykonywanej w przyszłości pracy zawodowej oraz zwiększenie konkurencyjności studentów jako przyszłych pracowników na rynku pracy.

W roku 2021 Tydzień Jakości Kształcenia poświęcony był systemowi wsparcia dla osób kształcących się na Uczelni, w tym osobom szczególnie uzdolnionym; osobom ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi lub w szczególnej sytuacji życiowej. W ramach wydarzenia przygotowano szereg debat, szkoleń i prezentacji, do udziału w których zaproszeni zostali zarówno studenci, jak i pracownicy Wydziału. W toku wydarzenia zaprezentowano szereg inicjatyw podejmowanych w jednostkach uniwersyteckich polegających na wdrażaniu nowoczesnych metod kształcenia zindywidualizowanego oraz szerokiego zakresu wsparcia osób studiujących, od finansowych poprzez artystyczno-kulturalne, sportowe aż po opiekę o charakterze psychologicznym.

2. Wsparcie studentów w procesie uczenia się

Podstawową formą wsparcia są konsultacje, do korzystania z których studenci są zachęcani. Informacje na temat terminów podane są na stronie internetowej Instytutu.

Kompleksowe wsparcie w sprawach studenckich daje przede wszystkim Zastępca dyrektora ds. Studenckich.

Poszczególne lata mają swoich opiekunów, którzy służą pomocą i radą w zgłaszanych potrzebach. Opiekunów mają także poszczególne sekcje Koła Naukowego. W Instytucie są też powołani koordynatorzy do programów Erasmus+ i MOST, do praktyk.

Nadto Wydział Historyczny ma wyznaczonego także koordynatora ds. Pomocy materialnej.

3. Formy wsparcia studentów

Studenci mogą rozwijać swoje zainteresowania m.in. poprzez działalność w kołach naukowych. W Uczelni funkcjonuje ok. 160 takich organizacji. Koła działają pod opieką nauczycieli akademickich. Razem współtworzą Radę Kół Naukowych, która decyduje o podziale przeznaczonych na ich działalność środków finansowych. Środki te przyznawane są na zasadach określonych w Statucie RKN w ramach organizowanych nie rzadziej niż raz na kwartał konkursów wniosków. Studenci mogą

ubiegać się o dofinansowanie działalności związanej m.in. z realizacją projektów badawczych, publikacją wyników badań oraz udziałem w konferencjach i konkursach naukowych. Wiele form wsparcia przewidziano ponadto w programie „Inicjatywa Doskonałości – Inicjatywa Badawcza", w ramach którego studenci mogą otrzymywać granty na badania powiązane z tzw. Priorytetowymi Obszarami Badawczymi. Działalność naukowa studentów jest też przedmiotem troski władz dziekańskich, które udostępniają niezbędną do tego celu infrastrukturę, a w razie potrzeby wspierają poszczególne inicjatywy finansowo.

W Instytucie działają dwa koła naukowe: Koło Naukowe Studentów Historii Sztuki UJ oraz Akademickie Koło Studentów Ochrony Dóbr Kultury. KNSHS UJ to najstarsze koło naukowe w Wydziale Historycznym UJ, sięgające swymi początkami legendarnych czasów Stanisława Wyspiańskiego, obecnego patrona. Zostało założone w roku 1887 jako Klub Estetyków. Aktualnie jest jednym z prężniej działających organizacji, wspierającym aktywność naukową studentów. Koło to działa głównie w oparciu o następujące sekcje tematyczne: sztuki starożytnej, sztuki średniowiecznej, sztuki bizantyńskiej, sztuki nowożytnej, sztuki nowoczesnej, sztuki współczesnej, sztuki Bliskiego i Dalekiego Wschodu, sztuki użytkowej i historii ubioru, sztuki i kultury Żydowskiej. W ramach działań poszczególnych sekcji odbywają się wyjścia na wystawy, spotkania z kuratorami, artystami i osobami ze świata sztuki; ogólnopolskie konferencje naukowe (m.in. Pogranicza Chrześcijaństwa, BATAlia w Chełmku, Gdzie jest postmodernizm, Autobiografia, Sztuka jako rzeźba społeczna), objazdy międzynarodowe oraz wewnątrzkrajowe, happeningi, a także działania integracyjne - Bale Historyka Sztuki i spotkania wigilijne. Koło naukowe wydawało również czasopismo "KUNSZT" (obecnie zawieszone). AKSODK powstało w roku 2010 jako organizacje studencka przy nowo utworzonym w Instytucie kierunku Ochrona Dóbr Kultury. Do najważniejszych dotychczasowych osiągnięć Koła zaliczyć należy wyjścia na wystawy, miejsc trudno dostępnych, takich jak skarbiec przy kościele Św. Floriana, wizyty w instytucjach muzealnych lub związanych ze środowiskiem konserwatorskim (takich jak SKOZK, WUOZ, MCK, LANBOZ). Działalność koła łączy się również z objazdami naukowymi (Berlin, Trójmiasto, Tarnów). W latach 2014-2017 koło wydawało własne czasopismo naukowe pt. „Skarbniczka", które podejmowało kwestie prawne, historię, praktykę ochrony zabytków oraz zagadnienia teoretyczne związane z działaniami konserwatorskimi. Wizytówką AKS ODK jest cykliczna konferencja studencko-doktorancka „Rozpoznać przeszłość w teraźniejszości" organizowana w semestrze letnim od 2015 roku. Sesje mają charakter ogólnokrajowy i goszczą prelegentów z różnych uczelni z całej Polski. O znaczeniu wydarzenia mogą świadczyć liczne patronaty (m.in. Narodowy Instytut Dziedzictwa, Międzynarodowe Centrum Kultury, Muzeum Narodowe w Krakowie, Małopolski Instytut Kultury, "Spotkania z zabytkami" czy Honorowy Patronat Rektora UJ). Monografia pokonferencyjna cieszy się dobrymi recenzjami, a także umożliwia studentom wydanie pierwszych publikacji naukowych.

a) we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji

Biuro Karier oferuje indywidualne spotkania z doradcą zawodowym (możliwość uzyskania informacji o sposobach aktywnego poszukiwania pracy oraz dokwalifikowania się, a także wskazówek dotyczących rozwoju zawodowego, pomoc w przygotowaniu profesjonalnych dokumentów aplikacyjnych, określenie predyspozycji zawodowych, przygotowanie do procesu rekrutacji). Studenci i absolwenci mogą także wziąć udział w coachingu kariery – cyklu spotkań, w trakcie których coach pomaga wyznaczyć cele zawodowe, wspiera w planowaniu działań i ich realizacji.

Biuro Karier oferuje również szkolenia prowadzone przez wewnętrznych trenerów firm lub instytucji podnoszące kompetencje twarde (np. Excel, Java) oraz miękkie (np. komunikatywność, praca w zespole, zarządzanie czasem, budowanie efektywnych relacji), przydatnych na rynku pracy. Studenci mogą wziąć udział w spotkaniach z mentorami –absolwentami Uniwersytetu, którzy w trakcie cyklu spotkań przekazują swoją wiedzę oraz doświadczenie z konkretnej branży.

Dwukrotnie w ciągu roku Biuro Karier organizuje Targi Pracy, w czasie których istnieje możliwość bezpośredniego kontaktu z pracodawcami.

b) w podejmowaniu aktywności studentów: sportowej, artystycznej, organizacyjnej, w zakresie przedsiębiorczości

W zakresie wspierania rozwoju aktywności sportowej Uczelnia oferuje: regularne zajęcia wychowania fizycznego dla studentów (Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, https://swfis.uj.edu.pl/zajecia) oraz zajęcia oferowane w sekcjach sportowych - 15 sekcji (Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, https://swfis.uj.edu.pl/sekcje), a także udział w zajęciach sekcji sportowych uczelnianego klubu (https://swfis.uj.edu.pl/sekcje) i w zajęciach korekcyjnych (https://swfis.uj.edu.pl/zajecia/zajecia-korekcyjne). Specjalna oferta zajęć wychowania fizycznego skierowana jest do studentów z niepełnosprawnościami (https://swfis.uj.edu.pl/zajecia/studenci-niepelnosprawni). Biuro Sportu cyklicznie organizuje różnego typu wydarzenia sportowe, między innymi: obozy, zawody, maratony (Biuro Sportu, http://www.bs.uj.edu.pl).

W zakresie wspierania rozwoju aktywności artystycznej Uczelnia oferuje możliwość zaangażowania się w działania Zespołu Słowianki (http://www.slowianki.uj.edu.pl/) i Chóru Akademickiego (https://chor.uj.edu.pl/).

Na Uczelni funkcjonuje Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości (https://aip.uj.edu.pl), który poprzez organizację doradztwa, szkolenia i programy wsparcia dla studentów zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej.

4. Motywowanie studentów do osiągania lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej

Uczelnia realizuje projekt „Szkoła Orłów", współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Celem Projektu jest stworzenie ścieżki kształcenia dla wybitnie uzdolnionych studentów (laureatów olimpiad przedmiotowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, a także najlepszych studentów na podstawie wyników uzyskanych na pierwszym roku studiów) poprzez realizację wysokiej jakości kształcenia akademickiego opartego na systemie tutoringu oraz wsparcie stypendialne. Wśród beneficjentów w latach 2019-22 znajdował się student Instytutu Historii Sztuki UJ (jako jedyny wówczas na Wydziale Historycznym).

Na podstawie ustawy PSWN rozpoczynający studia olimpijczycy mogą otrzymywać stypendium rektora. Dodatkowo studenci ci mogą ubiegać się o przyznanie stypendium dla olimpijczyków finansowane ze środków rektorskiego funduszu dla olimpijczyków. Ponadto jeszcze przed rozpoczęciem studiów wybitni uczniowie lub absolwenci polskich i zagranicznych szkół średnich mogą ubiegać się o Stypendium UJ, w ramach którego przyznawane jest stypendium na cały okres studiów oraz zapewniona jest indywidualna opieka pracownika naukowego, który wspiera rozwój naukowy stypendysty. Niezależnie od olimpijczyków studenci wszystkich lat studiów mogą ubiegać się o stypendium rektora na podstawie wyników w nauce oraz indywidualnych osiągnięć. Niezależnie od środków budżetowych Uczelnia w ramach własnych funduszy stypendialnych przeznacza odpis z zysku na finansowanie stypendiów dla wyróżniających się studentów. Środki na stypendia pochodzą również od fundatorów, darczyńców i innych podmiotów gospodarczych.

Niezależnie od wyników uzyskanych w nauce, wsparcie otrzymują również studenci, którzy potrzebują wsparcia materialnego. Realizowane jest ono przez wypłatę stypendium socjalnego, stypendium dla osób niepełnosprawnych czy zapomóg. Ponadto Uczelnia utworzyła fundusz, z którego wypłacane są zapomogi dla osób dotkniętych skutkami pandemii COVID-19, wzrostem cen wynajmu mieszkania lub zakwaterowania w domu studenckim bądź skutkami konfliktu zbrojnego, a z powodu ograniczeń wynikających z ustawy PSWN nie są uprawnione do korzystania ze środków pochodzących z budżetu państwa. Wart odnotowania jest również nowoutworzony Fundusz Stypendialny im. Prof. Franciszka Ziejki, którego celem jest umożliwienie podjęcia studiów w języku polskim na Uniwersytecie Jagiellońskim osobom, które – pomimo uzyskania wybitnych wyników w nauce lub posiadania osiągnięć naukowych – nie mają ze względu na sytuację polityczną możliwości, aby kształcić się w ojczystym kraju.

Najlepsze prace magisterskie powstałe w Instytucie Historii Sztuki UJ zgłaszane są i nagradzane w ogólnopolskich konkursach "branżowych" (m.in. w Konkursie Stowarzyszenia Historyków Sztuki im. ks. prof. Szczęsnego Dettloffa na prace naukowe młodych historyków sztuki i w Konkursie im. Prof. Mieczysława Zlata na prace młodych badaczy z zakresu historii sztuki średniowiecza i renesansu ze szczególnym uwzględnieniem Śląska). Niektóre doczekały się też publikacji, obok książek pracowników naukowych i doktorantów jednostki, przez wydawnictwo Universitas w ramach serii Ars Vetus et Nova (red. W. Bałus).

Nagroda im. prof. Mariana Sokołowskiego za najlepszą pracę magisterską z historii sztuki

Nagroda im. prof. Mariana Sokołowskiego została ustanowiona w 2013 roku przez Instytut Historii Sztuki UJ wraz z Instytutem Historii Sztuki i Kultury UP JP II, Collegium Artium (partner w latach 2013-2015) oraz krakowskim oddziałem Stowarzyszenia Historyków Sztuki, w celu wyróżnienia najlepszej pracy magisterskiej z zakresu historii sztuki napisanej i obronionej na Uniwersytecie Jagiellońskim albo Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. W 2017 roku do Kapituły konkursu weszli także Dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie oraz Fundacja Wspierania Kultury IRSA.

Do konkursu może zostać zgłoszona praca magisterska obroniona w roku akademickim poprzedzającym rok akademicki, w którym jest przyznawana Nagroda.

5. Informowanie o wsparciu

Podstawowym źródłem informacji są strony internetowe UJ, informacje dotyczące spraw socjalnobytowych studentów i doktorantów jak też pełna lista stypendiów dostępnych na UJ znajdują się na stronach prowadzonych przez jednostkę administracji ogólnouczelnianej. Aktualne informacje zawsze publikowane są pod specjalnym adresem stypendia.uj.edu.pl oraz studiuje.uj.edu.pl. Informacji udzielają pracownicy Wydziału oraz Dział Spraw Stypendialnych, który prowadzi obsługę wniosków. Również Samorząd Studentów UJ na swoich stronach oraz w mediach społecznościowych publikuje wartościowe informacje dotyczące świadczeń. Informacje o przyznaniu świadczenia oraz decyzje stypendialne są doręczane elektronicznie. Niekiedy informacje o naborze wniosków są wysyłane na adresy email, np. Stypendium ministra czy wybrane własne fundusze stypendialne.

6. Rozpatrywanie skarg i wniosków

Studentom przysługuje prawo składania skarg i wniosków. Skargi i wnioski dotyczące funkcjonowania Uczelni, w tym organizacji procesu kształcenia, mogą być składane ustnie, pisemnie lub za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Ich adresatami mogą być zarówno władze rektorskie czy dziekańskie, jak i kierownicy jednostek administracji czy organy samorządu studenckiego. Studenci mają ponadto możliwość spotkania z osobami decyzyjnymi podczas ich cotygodniowych dyżurów lub w innych, indywidualnie ustalonych terminach. W następstwie złożenia skargi lub wniosku przeprowadzane jest wewnętrzne postępowanie wyjaśniające. Zasadą jest dążenie do ugodowego załatwiania spraw. Odpowiedzi udzielane są bez zbędnej zwłoki, w oczekiwanej przez studenta formie. Sprawy, w których doszło do naruszenia przepisów prawa lub zasad etyki zgłaszane są organom ścigania lub kierowane na drogę postępowania dyscyplinarnego. W skład komisji dyscyplinarnych wchodzą studenci delegowani przez organy samorządu studenckiego. Bieżące problemy omawiane są podczas cyklicznych spotkań z udziałem przedstawicieli samorządu studenckiego i władz Uczelni.

W indywidualnych sprawach studentów, wynikających z Regulaminu studiów, w pierwszej instancji rozstrzygnięcia podejmuje dziekan, chyba że Regulamin lub odrębne przepisy stanowią inaczej. Na wniosek dziekana, zaakceptowany przez samorząd studencki, Rektor może upoważnić inne osoby do wydawania rozstrzygnięć na podstawie Regulaminu studiów, z wyjątkiem rozstrzygnięć dotyczących urlopów od zajęć, przeniesienia z innej uczelni skreślenia z listy studentów oraz wznowienia studiów.

Od rozstrzygnięć dziekana lub osoby upoważnionej przez Rektora podejmowanych w indywidualnych sprawach studentów przysługują zastrzeżenia do Rektora w terminie 14 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia. Rozstrzygnięcie Rektora jest ostateczne. Decyzje administracyjne w sprawach świadczeń pomocy materialnej, w tym stypendium rektora, wydaje Komisja Stypendialna dla Studentów UJ. Od decyzji tych służy odwołanie do Odwoławczej Komisji Stypendialnej dla Studentów UJ. Obie komisje powoływane są przez Rektora na wniosek samorządu studenckiego, a większość ich składu stanowią studenci. Również kierowanie pracami ww. komisji zwyczajowo powierzane jest studentom. Wnioski o przyznanie miejsca w domu studenckim rozpatruje natomiast właściwy organ samorządu studenckiego (obecnie – Uczelniana Komisja Ekonomiczna).

7. Obsługa administracyjna

Studenci oraz pracownicy administracji wydziałowej otrzymują pomoc merytoryczną w Centrum Wsparcia Dydaktyki. CWD łączy jednostki z pionu Prorektora ds. dydaktyki (dzięki czemu koordynuje proces kształcenia - począwszy od rekrutacji na studia przez organizację toku studiów, kończąc na działaniach związanych ze wsparciem absolwentów). W skład Centrum Wsparcia Dydaktyki wchodzą: Dział Rekrutacji na Studia, który zajmuje się obsługą kandydatów na studia i organizacją procesu rekrutacji. Do zadań Działu Spraw Stypendialnych należą koordynacja przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów UJ, przydział miejsc w Domach Studenckich, a do zadań Działu Spraw Studenckich – wsparcie działalności studenckiej, w tym rozliczanie projektów dofinansowanych ze środków Uczelni, oraz bieżąca obsługa spraw dyscyplinarnych i ubezpieczeniowych studentów. Dział Obsługi Studiów oferuje wsparcie w zakresie obsługi toku studiów, pomoc w interpretacji i stosowaniu Regulaminu, aktów prawnych z zakresu dydaktyki oraz spraw studenckich. Dział Obsługi Studentów Zagranicznych zajmuje się obsługą studentów wyjeżdżających i przyjeżdżających na stypendia i wymiany międzynarodowe, koordynacją Programu Erasmus+ (wyjazdy studentów na zagraniczne studia i praktyki) oraz programem mobilności MOST (wymiana studentów polskich uniwersytetów umożliwiająca odbycie części studiów na innej uczelni). Biuro Doskonalenia Kompetencji, dba o jakość kształcenia na Uniwersytecie Jagiellońskim, wspiera proces doskonalenia kompetencji kadry UJ oraz koordynuje organizację Tygodnia Jakości Kształcenia – cyklu wykładów, seminariów, warsztatów i szkoleń. Organizuje wykłady z cyklu *Artes Liberales*. Biuro Karier prowadzi poradnictwo zawodowe dla studentów i absolwentów naszej uczelni. Organizuje szkolenia, gromadzi i udostępniania informacje o ofertach pracy, możliwościach podwyższania kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia doświadczenia zawodowego w ramach praktyk i staży.

Na poziomie jednostki studenci otrzymują pomoc od Sekretariatu, zastępcy dyrektora ds. studenckich oraz – w dalszej kolejności – prodziekana Wydziału Historycznego UJ ds. studenckich. Sekretariat zajmuje się wszelkimi sprawami bieżącymi związanymi z administracyjną obsługą studiów (m.in. wpisy na studia, rozliczanie studentów, w tym przyjmowanie i kontrola poprawności wniosków oraz podań, wystawianie dyplomów, przyjmowanie usprawiedliwień, skreślenia i wznowienia na studia, przygotowywanie decyzji administracyjnych, zlecanie legitymacji, kontrola płatności poprzez monity w systemie SAP, zakładanie przedmiotów w systemie USOS, zakładanie rejestracji na przedmioty, zakładanie rejestracji na egzaminy, przygotowywanie sesji, w tym jej harmonogramu, zamieszczanie komunikatów Sekretariatu na stronie Instytutu, przygotowywanie raportów do GUS i POLonu, wystawianie zaświadczeń do ZUS dla absolwentów, wprowadzanie aktualnych prowadzących i koordynatorów przedmiotów w aplikacji sylabus, przyjmowanie pism z instytucji zewnętrznych współpracujących z Instytutem i udzielania odpowiedzi na te pisma, zwykle na wniosek dyrekcji Instytutu). Zastępca dyrektora ds. studenckich rozpatruje wnioski i podania składane przez studentów (szczegółowy wykaz podań, które rozstrzyga zastępca dyr. ds. studenckich podany jest na stronie Instytutu: https://ihs.uj.edu.pl/dla-studentow/formularze) oraz nadzoruje organizację roku akademickiego. Koordynuje również prace Komisji Programowej i wchodzi w skład instytutowego zespołu ds. jakości kształcenia.

8. Bezpieczeństwo

Sytuacje naruszające bezpieczeństwo lub stanowiące przejawy dyskryminacji studenci i doktoranci mogą zgłaszać Pełnomocnikowi Rektora UJ ds. bezpieczeństwa studentów i doktorantów. Pełnomocnik podejmuje interwencje zgodnie z procedurami i wskazówkami postępowania na terenie uczelni, we współpracy z innymi podmiotami uczelni (np. SOWA), a w razie przestępstwa z właściwymi służbami (np. policją). Studenci mają możliwość zapoznania się ze wskazówkami postępowania sytuacji zagrożenia na stronie "Bezpieczny student UJ", podczas obowiązkowego kursu on-line BHK, podczas cyklicznej kampanii "16 dni akcji przeciwko przemocy ze względu na płeć". Działania edukacyjne i informacyjne są podejmowane we współpracy z Samorządem Studentów, Towarzystwem Doktorantów oraz organizacjami studenckimi. Ponadto w uczelni funkcjonuje stanowisko ds. bezpieczeństwa – osoba odpowiedzialna za opiniowanie imprez i wydarzeń organizowanych przez członków wspólnoty uczelni, a także procedury dot. organizacji zgromadzeń. W 2022 roku, w odpowiedzi na odnotowane sygnały, w ramach Instytutu Historii Sztuki UJ powołano Pełnomocnika Dyrektora ds. przeciwdziałania dyskryminacji, do którego można zgłaszać wszelkie przejawy dyskryminacji, mobbingu, wykorzystywania, prześladowania etc. Pełnomocnik ten zobowiązany jest do podjęcia wszelkich możliwych kroków, by pomóc osobom pokrzywdzonym i zapewnić poczucie bezpieczeństwa społeczności studenckiej.

9. Współpraca z samorządem studenckim

Współpraca z samorządem studenckim ma charakter wielopłaszczyznowy i obejmuje wszystkie kluczowe obszary działalności Uczelni i Wydziału, ze szczególnym uwzględnieniem dydaktyki i jakości kształcenia oraz systemu wsparcia studentów. Przedstawiciele studentów wchodzą w skład Senatu, Rady Uczelni, Kolegium Elektorów, komisji senackich i rektorskich, komisji stypendialnych i rad własnych funduszy stypendialnych oraz komisji dyscyplinarnych. Przewodniczący samorządu uczestniczy ponadto w posiedzeniach Kolegium Rektorskiego i Kolegium Rektorsko-Dziekańskiego oraz odbywa cotygodniowe spotkania z Rektorem oraz Prorektorem ds. dydaktyki. Na poziomie Wydziału studenci są natomiast reprezentowani w Radzie Wydziału, zaś przewodniczący wydziałowego organu samorządu studenckiego odbywa regularne spotkania z władzami dziekańskimi. Wybór organów samorządu studenckiego oraz przedstawicieli studenckich do organów i ciał kolegialnych Uczelni następuje w trybie i na zasadach określonych w regulaminie samorządu studenckiego. Organy Uczelni zasięgają opinii samorządu oraz dokonują niezbędnych uzgodnień zarówno wtedy, gdy wymaga tego wprost ustawa lub statut, jak i w każdym innym przypadku, gdy wymaga tego interes studentów. Przy wsparciu Uczelni samorząd uczestniczy w działalności Parlamentu Studentów RP, w tym regularnie deleguje swoich przedstawicieli na zjazdy i konferencje krajowe. Samorządowi zapewniono swobodny dostęp do infrastruktury Uczelni, w tym do sal dydaktycznych, pomieszczeń Strefy Studenckiej przy ul. Św. Anny 6 oraz klubów studenckich. Samorząd dysponuje również własnymi pomieszczeniami, w tym nowoczesnym kompleksem biurowym przy ul. Czapskich 4 oraz odrębnym pomieszczeniem w budynku Wydziału. Wszystkie te pomieszczenia wyposażono w urządzenia i materiały biurowe. Do obsługi administracyjnej samorządu oddelegowano dwóch etatowych pracowników Uniwersytetu. Samorządowi zapewniono ponadto niezbędne środki finansowe oraz warunki do korzystania z ustawowej kompetencji, jaką jest decydowanie w sprawach rozdziału środków finansowych przeznaczonych na sprawy studenckie. W skali roku Uczelnia przeznacza na ten cel kwotę ponad 2 mln zł, przy czym wartość tych nakładów rośnie z roku na rok. Środki te są następnie dzielone na działalność samorządu studenckiego, kół naukowych oraz pozostałych organizacji studenckich. Sprawozdania z rozdziału środków są dostępne w BIP. Istotnym przejawem zaufania do samorządu jest pełnomocnictwo Rektora, które upoważnia przewodniczącego samorządu do samodzielnego (z zastrzeżeniem wymogu kontrasygnaty Kwestora) zaciągania zobowiązań finansowych, w tym rozliczania faktur czy podpisywania umów w imieniu Uniwersytetu. Na poziomie Wydziału działalność samorządu jest też współfinansowana przez władze dziekańskie. Oprócz tego Uczelnia zapewnia samorządowi wsparcie organizacyjne i prawne, w tym pomoc właściwych merytorycznie jednostek administracji. Relacje z samorządem zostały oparte na zasadach partnerstwa, wzajemnego zaufania oraz poszanowania autonomii. Studenci mogą ponadto korzystać z gwarantowanej ustawowo swobody zrzeszania się w uczelnianych organizacjach

studenckich. Poza licznymi kołami naukowymi w Uczelni funkcjonują takie organizacje jak Niezależne Zrzeszenie Studentów UJ, Erasmus Student Network, Klub Uczelniany AZS, Stowarzyszenie All In UJ, Europejskie Forum Studentów AEGEE, AIESEC, Akademicki Klub Turystyczny „Rozdroże" czy Bractwo Czapki Studenckiej. Oprócz tego w Uczelni prężnie działają agendy kulturalne i media studenckie, w tym Zespół Pieśni i Tańca „Słowianki", Chór Akademicki „Camerata Jagellonica", radio UJOT FM, telewizja UJOT TV czy Pismo Studentów WUJ. Podobnie jak w przypadku samorządu, Uczelnia zapewnia organizacjom studenckim wszechstronne wsparcie, w tym przestrzeń do pracy, swobodny dostęp do infrastruktury oraz środki finansowe.

10 Badanie opinii studentów

W rokrocznie przeprowadzanym badaniu Barometrze Satysfakcji Studenckiej wszyscy studenci mają możliwość wyrażenia opinii o takich aspektach procesu kształcenia, jak: ocena systemu informatycznego, w tym serwis obsługi studiów, serwisu pocztowy i platformę zdalnego nauczania oraz procedury administracyjne i warunki socjalno-bytowe, a także kadrę wspierającą. Najwyżej oceniono wsparcie ze strony przedstawicieli Samorządu 5,0 (n=3) oraz prodziekana ds. studenckich 4,71 (n=7) a najniżej dyrektora ds. studenckich w jednostce 3,31 (n=16).

Zgodnie z danymi ubiegłorocznymi 2021/2022 respondenci oceniają stopień radzenia sobie z wypełnianiem procedur administracyjnych na 3,54 (n=35) [Skala 1-5].

Załącznik. Wyniki BSS 2022.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach

1. Dostęp do aktualnych informacji

Wszelkie informacje dotyczące spraw dydaktycznych i administracyjnych zamieszczane są na stronie jednostki (https://ihs.uj.edu.pl/start), a także w gablotach zamieszczonych na korytarzach instytutu. Dodatkowo ważne komunikaty i informacje organizacyjne są przesyłane drogą mailową studentom, a w niektórych okolicznościach podczas spotkań zwoływanych przez dyrektora, opiekuna roku, itp.
Ponadto informacje o zasadach rekrutacji, ofercie dydaktycznej UJ, programach studiów oraz szczegółach dotyczących ich realizacji znajdują się na następujących stronach UJ:
https://rekrutacja.uj.edu.pl/– ogólne zasady rekrutacji w UJ;
https://studia.uj.edu.pl/ - pełna oferta dydaktyczna Uczelni;
https://irk.uj.edu.pl/pl - szczegółowe zasady rekrutacji oraz oferta dydaktyczna;
https://sylabus.uj.edu.pl/pl/2/1/2 – program studiów oraz szczegóły dotyczące jego realizacji;
www.bip.uj.edu.pl – akty prawne określające zasady kwalifikacji na dany rok studiów; akty prawne określające utworzenie kierunku oraz programu studiów;
https://www.usosweb.uj.edu.pl – szczegółowe informacje dostępne dla zalogowanych użytkowników dotyczące realizacji programu studiów i osiąganych wynikach w toku studiów.

2. Badanie opinii studentów

Studenci wydziału rokrocznie oceniają zadowolenie z korzystania ze strony internetowej jednostki w Barometrze Satysfakcji Studenckiej. Wyniki ubiegłorocznego badania wskazują, iż studenci wydziału najwyżej oceniają szybkość działania strony 4,40 (n=35) i aktualność informacji 4,25 (n=36) a najniżej dostosowanie do urządzeń mobilnych 3,68 (n=28). W zakresie informacji o oferowanych kursach studenci wydziału ocenili najwyżej dostosowanie dziennego harmonogramu zajęć 3,8 (n=41) i szeroką ofertę kursów fakultatywnych 3,69 (n=39), a najniżej rozplanowanie przedmiotów w latach studiów 3,11 (n=45) [Skala 1-5]. Informacje pozyskane w ramach badań Barometrem Satysfakcji Studenckiej wykorzystywane są m.in. do udoskonalania funkcjonalności strony internetowej jednostki, a tym samym usprawniania przepływu informacji.

Załącznik. Wyniki BSS 2022.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

1. System zapewnienia jakości Wydziału Historycznego

Wewnętrzny system zapewnienia jakości w Wydziale Historycznym funkcjonuje w oparciu o regulacje zawarte w Uchwale nr 38/III/2017 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 29 marca 2017 roku. Celem funkcjonowania Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia jest zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na UJ poprzez realizację następujących zadań:
doskonalenie oferty dydaktycznej oraz programów kształcenia z uwzględnieniem potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, kształtowanie postaw projakościowych w środowisku akademickim, rozwój kadry, prowadzenie projakościowej polityki rekrutacyjnej informowanie o ofercie dydaktycznej i działaniach projakościowych. Szczegółowo koncepcja i misja Uczelnianego Systemu Jakości Kształcenia opisana została na stronie: https://jakosc.uj.edu.pl/usdjk/o-systemie.

Na podstawie osiągnięć dydaktycznych przyznawane są na Uniwersytecie Jagiellońskim nagrody w dwóch kategoriach: a) na podstawie wysokiej jakości kształcenia oraz b) na podstawie znaczących osiągnięć dydaktycznych (zob. Regulamin wynagradzania pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego). W roku 2020/2021 nagrodę za najwyższą jakość pracy dydaktycznej na podstawie ankiet studenckich uzyskał pracownik jednostki: prof. dr hab. Piotr Krasny. Uniwersytet przyznaje również nagrodę Pro Arte Docendi wybitnym nauczycielom akademickim, szczególnie docenionym za współpracę ze studentami (https://arsdocendi.uj.edu.pl/doskonalenie/fundusze-i-nagrody/pro-arte-docendi).

Za realizację zadań systemu w jednostce odpowiada dziekan, będący przewodniczącym Wydziałowego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia (WZDJK), oraz powołani przez niego Pełnomocnicy ds. ewaluacji jakości kształcenia. W skład **Wydziałowego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia (WZDJK)** wchodzą: Dziekan Wydziału Historycznego ds. Dydaktycznych, Pełnomocnicy Dziekana ds. ewaluacji jakości kształcenia w poszczególnych instytutach oraz przedstawiciele doktorantów, studentów i pracowników administracji. Obecnie pracuje on w składzie:
Dr hab. Judyta Rodzińska-Nowak, prof. UJ
Dr hab. Radosław Palonka
Dr Jerzy Baradziej
Dr Aleksandra Arkusz
Dr Urszula Bęczkowska (Instytut Historii Sztuki)
Dr hab. Jakub Kubieniec, prof. UJ
Dr Marek Tuszewicki
Mgr Justyna Gałuszka (przedstawiciel doktorantów)
Michał Lis (przedstawiciel studentów)
Agnieszka Zwadło (przedstawiciel pracowników administracyjnych).

Kompetencje wyznaczonych organów i ich relacje w odniesieniu do działań projakościowych w Instytucie Historii Sztuki UJ określone zostały w dokumencie pt. Zakres obowiązków Pełnomocnika Dziekana ds. Ewaluacji jakości kształcenia z 1 października 2020 roku. W myśl jego zapisów Pełnomocnik odpowiedzialny jest za tworzenie kultury ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na Uniwersytecie Jagiellońskim, a w szczególności za: weryfikację aktualności i poprawności danych w systemie USOS UJ niezbędnych do prawidłowego przebiegu akcji ankietowych w jednostce, prowadzenie – wraz z kołami naukowymi i Samorządem Studentów - działań ukierunkowanych na zwiększanie udziału studentów i wykładowców w procesach projakościowych, współpracę z WZDJK w zakresie planowania i realizacji zadań związanych z rozwijaniem kultury jakości kształcenia i upowszechnianiem “dobrych praktyk”, przygotowywanie analiz danych, sprawozdań i innych opracowań służących optymalizacji jakości kształcenia w instytucie (w tym zwłaszcza corocznych sprawozdań z OZD i sprawozdań z realizacji zadań dotyczących doskonalenia jakości kształcenia) oraz udzielanie konsultacji i wsparcia merytorycznego dziekanowi i kierownikowi jednostki w zakresie interpretacji wyników badań.

Od 2015 roku w Instytucie Historii Sztuki UJ działa także Instytutowy zespół ds. jakości kształcenia (pierwotnie pod nazwą Komisja Dydaktyczna i Jakości Kształcenia), wspierający proces kształtowania polityki i strategii projakościowych jednostki. W jego skład wchodzą: zastępca dyrektora ds. studenckich, jako przewodniczący, Pełnomocnik Dziekana ds. ewaluacji jakości kształcenia w IHS UJ, przedstawiciel kadry naukowej oraz pracownicy sekretariatu zajmujący się sprawami studenckimi. Instytutowy zespół ds. jakości kształcenia rokrocznie zapoznaje się z wynikami badań ewaluacyjnych przedstawionymi przez Pełnomocnika Dziekana ds. ewaluacji jakości kształcenia i w oparciu o nie formułuje wnioski i postulaty dotyczące sposobów poprawy jakości procesu dydaktycznego, a następnie monitoruje ich realizację. W przypadku, gdy badania pozwolą uchwycić jakieś nieprawidłowości lub niepokojące sygnały w działalności dydaktycznej jednostki Zespół poddaje je analizie i w razie potrzeby rekomenduje dyrektorowi instytutu podjęcie stosownych kroków wyjaśniających lub naprawczych, gdy zaś z ankiet wynika uzasadniona potrzeba modyfikacji programów studiów - przekazuje swoje spostrzeżenia na ten temat Komisji Programowej IHS UJ. Corocznie Zespół dokonuje też podsumowania działań projakościowych w jednostce, przygotowując materiały do opracowywanego przez Pełnomocnika Dziekana sprawozdania z realizacji zadań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia w IHS UJ.
Załącznik: Sprawozdania Instytutu Historii Sztuki UJ dot. realizacji zadań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia za lata 2018-2022.
Do wglądu: Sprawozdania z OZD w Instytucie Historii Sztuki UJ za lata 2017-2022. Notatki z posiedzeń Instytutowego zespołu ds. jakości kształcenia z [marzec-czerwiec 2022 czyli z początków kryzysu]

2. Wprowadzanie zmian w programie studiów

Kwestie dotyczące zasad projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów określa Zarządzenie nr 131 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 21 listopada 2022 roku w sprawie: zmiany zarządzenia nr 70 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 7 lipca 2021 roku w sprawie zasad tworzenia i znoszenia studiów, wytycznych w zakresie projektowania programów studiów oraz zasad zmiany programów studiów na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich (nie dotyczy Collegium Medicum). Na podstawie treści zarządzenia określono procedury, terminarz oraz osoby odpowiadające za przygotowanie dokumentacji niezbędnej do utworzenia nowego kierunku oraz wprowadzania zmian do programu studiów.

Zmiany w programie studiów na kierunku historii sztuki są przeprowadzane zgodnie z ww. Zarządzeniem Rektora UJ. Na poziomie jednostki konieczność i zakres przeprowadzania zmian jest analizowana przez instytutową Komisję Programową i instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, w porozumieniu z Kierownikami Zakładów i reprezentantami studentów. W obecnym roku akademickim trwają intensywne prace nad zmianami programu na kierunku historia sztuki. Zakres zmian jest szczegółowo omawiany na protokołowanych posiedzeniach Komisji Programowej, która konsultuje je ze społecznością studencką, instytutowymi interesariuszami zewnętrznymi, CWD UJ oraz pracownikami naukowo-dydaktycznymi instytutu. Zmiany w programie są zatwierdzane przez Radę Naukową Instytutu oraz Samorząd Studencki.

3. Bieżące monitorowanie programu studiów

Programy studiów w Instytucie Historii Sztuki UJ podlegają corocznej ocenie, co pozwala na ich systematyczne udoskonalanie i aktualizację w odpowiedzi na postępujący rozwój badań naukowych, a także zmieniające się warunki oraz potrzeby studentów i otoczenia społecznego. Programy analizowane są m.in. pod kątem stopnia realizacji założonych efektów uczenia się, adekwatności przypisanych kursom punktów ECTS, trafności stosowanych form zajęć, metod nauczania oraz kryteriów oceniania, organizacji procesu kształcenia, liczebności grup, dostępności infrastruktury wspierającej proces dydaktyczny etc. Roczny raport z przeglądu programów kształcenia przygotowuje dyrekcja jednostki.

Monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów oraz procesu dydaktycznego z perspektywy realizacji założonych efektów uczenia się dokonuje się w oparciu o wyniki cyklicznie realizowanych na uczelni badań:

Badanie Kandydatów na Studia (BKS),

Ocena Zajęć Dydaktycznych (OZD),

Badanie Programu Studiów (BPS),

Barometr Satysfakcji Studenckiej (BSS),

Monitorowanie Losów Absolwentów (MLA)

badania pracodawców.

Badanie Kandydatów na Studia dostarcza informacji pozwalających na poznanie sylwetki kandydatów (studia licencjackie i magisterskie), dostosowywanie oferty dydaktycznej do zdiagnozowanych potrzeb i oczekiwań potencjalnych przyszłych studentów, przygotowanie kompleksowej informacji o niej oraz wybór najbardziej efektywnych kanałów komunikacji z kandydatami.

Ocena Zajęć Dydaktycznych ma na celu poprawę jakości prowadzonych zajęć poprzez dostarczanie prowadzącym informacji zwrotnej od ich uczestników. Umożliwia ona wykrycie mocnych i słabych stron dydaktyki oraz pomaga ocenić relacje panujące między wykładowcami i studentami. Stanowi również istotny element okresowej oceny pracownika naukowo-dydaktycznego i dydaktycznego. Ponadto wspomaga kierowników jednostek w podejmowaniu decyzji o realizowanych w ramach programu studiów kursach i ich prowadzących. Na podstawie wyników badania rokrocznie przyznawane są nagrody Rektora dla najlepszych nauczycieli akademickich. W przypadku pracowników najniżej ocenionych przeprowadza się z nimi rozmowy wyjaśniająco-dyscyplinujące, prowadzi hospitacje zajęć lub wdraża inne działania naprawcze.

Badanie Programu Studiów pozwala zgromadzić ogólne opinie studentów na temat realizowanego programu kształcenia, umożliwiając pogłębienie procesu jego bieżącego monitorowania i weryfikowania.

Barometr Satysfakcji Studenckiej jest badaniem uzupełniającym informacje wynikające z OZD i BPS. Ma charakter przekrojowy, a jego celem jest pomiar zadowolenia studentów z poszczególnych aspektów procesu kształcenia. Opinie pozyskane w toku badania stanowią impuls do wdrożenia działań projakościowych służących poprawie warunków studiowania.

Monitorowanie Losów Absolwentów prowadzone jest jako badanie panelowe, którego wyniki pozwalają na dostosowywanie oferty uczelni i jej poszczególnych jednostek do realiów rynku pracy oraz poprawę jakości dydaktyki z punktu widzenia oczekiwań absolwentów.

Dodatkowo Biuro Karier UJ realizuje badania wśród pracodawców (zarówno w formie sondażu, jak i pośrednio - desk research), których celem jest poznanie opinii przedstawicieli rynku pracy na temat kompetencji posiadanych przez absolwentów poszczególnych kierunków UJ oraz rozeznanie zmieniających się potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, branych pod uwagę w toku konstruowania lub modyfikowania programów kształcenia.

Przy monitorowaniu losów absolwentów uwzględniane są również badania zawarte w Ogólnopolskim Systemie Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych (program Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego), których wyniki są dostępne pod adresem http://ela.nauka.gov.pl/.

Wszystkie wyniki realizowanych na uczelni badań są szczegółowo analizowane przez Pełnomocnika Dziekana ds. ewaluacji jakości kształcenia w IHS UJ i Instytutowy zespół ds. jakości kształcenia, a następnie wykorzystywane do wdrażania rozwiązań projakościowych. Raporty zawierające opracowanie rezultatów tych badań przekazywane są kierownikom jednostek, władzom zwierzchnim (dziekańskim i Prorektorowi ds. dydaktyki) oraz WZDJK, a wynikające z nich wnioski udostępnia się społeczności akademickiej - są one omawiane na zebraniach Rady Naukowej i Komisji Programowej oraz w trakcie spotkań organizowanych przez dyrekcję ze studentami.

Komisja Programowa działa w Instytucie Historii Sztuki UJ od 2016 roku, przy czym od września 2022 roku w gruntownie zmienionym składzie. Ne jej czele stoi Przewodniczący Rady Naukowej IHS UJ, a wśród członków są: zastępca dyrektora ds. studenckich, Pełnomocnik Dziekana ds. ewaluacji jakości kształcenia w IHS UJ, przedstawiciele (głównie młodszych) nauczycieli akademickich, reprezentant doktorantów i dwóch przedstawicieli studentów. Komisja Programowa wspiera dyrekcję w dokonywaniu rokrocznego przeglądu programów studiów, przede wszystkim jednak wypracowuje (przy uwzględnieniu opinii interesariuszy zewnętrznych) konkretne rozwiązania w zakresie modyfikacji treści programowych lub konstruuje nowe programy kształcenia. Od września 2022 roku Komisja Programowa pracuje nad reformą studiów I i II stopnia z historii sztuki, w odpowiedzi na głosy płynące z badań ankietowych (OZD, BPS, BSS), postulaty sformułowane przez Samorząd Studentów w następstwie szerokich konsultacji ze studentami jednostki, a także pomysły zgłaszane przez kierowników zakładów i pracowników dydaktycznych instytutu.

Do wglądu: Roczne raporty z przeglądu programów kształcenia na Wydziale Historycznym UJ, kierunek historia sztuki za lata 2017-2022. Sprawozdania z OZD w Instytucie Historii Sztuki UJ za lata 2017-2022. Wyciągi z raportów: BKS, BPS, BSS, MLA (w zakresie dotyczącym Instytutu Historii Sztuki UJ). Protokoły z posiedzeń Komisji Programowej z 15 IX 2022, 20 IX 2022, 26 IX 2022, 11 i 28 X 2022, 2 XII 2022.

4. Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów

Monitorowanie Losów Absolwentów umożliwia poznanie opinii absolwentów odnośnie do kierunku, przede wszystkim w kontekście związku wykonywanej pracy z wykształceniem i wykorzystywania w aktualnej pracy wiedzy lub umiejętności zdobytych w trakcie studiów. Pozwala także uzyskać odpowiedź na pytanie, czy ukończone studia umożliwiają podjęcie pracy zgodnej z wykształceniem i zastosowanie uzyskanej wiedzy w praktyce. Badanie dostarcza także opinii absolwentów o ukończonym programie studiów – jego wartościach oraz deficytach (czego zabrakło, co można byłoby zmienić lub poprawić). Wyniki badań z ostatnich lat pokazują, że niezależnie od charakteru podejmowanej po studiach pracy absolwenci studiów z historii sztuki doceniają wiedzę teoretyczną zdobytą w procesie kształcenia (postrzegają ją jako wszechstronną i interdyscyplinarną) oraz wypracowany warsztat badawczy (w tym zwłaszcza samodzielność w zakresie pozyskiwania, selekcjonowania i przetwarzania informacji z wykorzystaniem różnych źródeł i zasobów oraz znajomość - przynajmniej bierną - kilku języków obcych). Jednocześnie zwracają uwagę na potrzebę zwiększenia ilości zajęć ćwiczeniowych i położenia silniejszego nacisku na zagadnienia praktyczne.

Do wglądu: Sprawozdania z OZD w Instytucie Historii Sztuki UJ za lata 2017-2022. Wyciągi z raportów MLA (w zakresie dotyczącym Instytutu Historii Sztuki UJ).

5. Udział interesariuszy zewnętrznych

Interesariusze wewnętrzni (studenci) uczestniczą w monitorowaniu i tworzeniu programu studiów w sposób bezpośredni (przez swoich przedstawicieli w Komisji Programowej IHS UJ oraz w Samorządzie Studenckim, który opiniuje programy), jak również pośrednio, poprzez aktywny udział w procesie ankietyzacji. W procesie tworzenia i modyfikacji programu, w charakterze konsultantów, występują także interesariusze zewnętrzni (reprezentujący pracodawców, w przyszłości potencjalnie zatrudniających absolwentów historii sztuki), co gwarantuje powiązanie procesu kształcenia w jednostce z otoczeniem społeczno-gospodarczym i praktyczne sprofilowanie studiów. Od interesariuszy zewnętrznych często wychodzi także pierwszy impuls do przeprowadzenia zmian programowych, jak w roku akademickim 2019/20, gdy w odpowiedzi na zgłaszane potrzeby otoczenia-społeczno-gospodarczego w Instytucie Historii Sztuki UJ otwarto studia magisterskie w zakresie ochrony dóbr kultury.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	**Mocne strony** • Lokalizacja Instytutu w ścisłym centrum • Bogata oferta tzw. wykładów monograficznych • Specjalizacja kuratorska • Stabilna kadra dydaktyczna i administracyjna	**Słabe strony** • Trudności z wyrównywaniem poziomu ogólnej wiedzy studentów rozpoczynających studia. • Niski stopień umiędzynarodowienia
Czynniki zewnętrzne	**Szanse** • Obecność licznych i różnorodnych instytucji kultury (muzea, galerie) jako potencjalnych miejsc pracy i kształcenia. • Bogate zbiory muzealne i zabytki Krakowa	**Zagrożenia** • Brak przygotowania przyszłych studentów do samodzielnej nauki. • Dezawuowanie nauk humanistycznych w debacie publicznej. • Dwustopniowy charakter studiów, a w tym coraz częstsza rezygnacja z kontynuowania studiów z historii sztuki na II stopniu. • Konieczność prowadzenia nauczania na odległość, szczególnie niekorzystna w przypadku ćwiczeń terenowych i konwersatoriów.

(Pieczęć uczelni)

Stanisław Sroka
Elektronicznie podpisany przez Stanisław Sroka
Data: 2022.12.22 12:46:00 +01'00'

Armen Edigarian
Elektronicznie podpisany przez Armen Edigarian
Data: 2022.12.22 13:00:36 +01'00'

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia .....

(miejscowość)

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE